

ENERGETIKA SOHASIDA KASBIY MALAKALARNI
RIVOJLANTIRISH BO‘YICHA TARMOQ KENGASHI

KASBIY STANDART

**YOQILG‘I QUYISH SHOXOBCHASI
OPERATORI**

“Yoqilg‘i quyish shoxobchasi operatori” kasbiy standarti 2025-yil 18-dekabrda Respublika kengashi majlisining 114-son bayoni bilan tasdiqlangan “Kasbiy standart shakli” hamda Milliy malaka tizimini rivojlantirish instituti direktorining 2025-yil 19-dekabrda 55-son buyrug‘i bilan tasdiqlangan “Kasbiy standartlarni ishlab chiqish va yangilash metodologiyasi”ga muvofiq, Energetika sohasida kasbiy malakalarni rivojlantirish bo‘yicha tarmoq kengashi tomonidan ishlab chiqilgan.

KASBIY STANDART

Yoqilg‘i quyish shoxobchasi operatori

Reyestr raqami:

UZ-KS-2026-T1.0-0115

I. Umumiy ma’lumotlar

1. Kasbiy standartning qo‘llanilish sohasi: Ushbu kasbiy standart “Yoqilg‘i quyish shoxobchasi operatori” kasbi bo‘yicha mehnat faoliyatini tartibga solish, yoqilg‘i quyish shoxobchalarida xizmat ko‘rsatish jarayonlarini yagona talablar asosida tashkil etish hamda xodimlarning malaka talablari va vazifalarini aniq belgilash uchun qo‘llaniladi.

Mazkur standart yoqilg‘i quyish, kassaviy hisob-kitoblarni yuritish, mijozlarga servis ko‘rsatish, tovar-moddiy boyliklarni qabul qilish va saqlash hamda mehnatni muhofaza qilish, yong‘in va sanoat xavfsizligi talablariga rioya etish bo‘yicha ish jarayonlarini tashkil etishda, shuningdek xodimlarni ishga qabul qilish, lavozim yo‘riqnomalarini ishlab chiqish, o‘qitish (tayyorlash/qayta tayyorlash), malakasini oshirish va baholashda me‘yoriy-uslubiy manba sifatida foydalaniladi.

2. Ushbu Kasbiy standartda quyidagi asosiy tushunchalar va atamalar qo‘llaniladi:

bilim – kasbiy faoliyat doirasidagi vazifalarni bajarish uchun zarur bo‘ladigan, o‘rganilgan va o‘zlashtirilgan ma’lumotlar;

informal ta’lim – aniq maqsadga yo‘naltirilgan, ammo institutsionallashtirilmagan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtirmagan), rasmiy yoki norasmiy ta’limdan ko‘ra kamroq tashkillashtirilgan va tarkiblashtirilgan hamda oiladagi, ish joyidagi, yashash joyidagi va kundalik hayotdagi o‘quv faoliyatini o‘z ichiga olgan ta’lim shakli;

iqtisodiy faoliyat turi – savdo uchun mo‘ljallangan mahsulot ishlab chiqarish (xizmat ko‘rsatish) maqsadida u yoki bu turdagi resurslarni (uskunalar, mehnat, texnologiya va boshqalar) birlashtirishga asoslangan ishlab chiqarish jarayoni;

kasb – ko‘nikma va bilimlarni talab qiladigan muayyan funksiyalar va vazifalarni bajarish bilan bog‘liq bo‘lgan faoliyat turi;

kasb xaritasi – kasb nomi, mehnat funksiyalari tavsifi, kasbga qo‘yiladigan asosiy xususiyatlar va talablarni o‘z ichiga olgan muayyan kasb to‘g‘risidagi tizimlashtirilgan ma’lumotlarni o‘z ichiga olgan kasbiy standartning tarkibiy elementi;

kasbiy standartlar reyestri – bu kasbiy standartlarning nomi, qamrab olingan kasblar, uni qabul qilishga oid qaror (buyruq) rekvizitlari hamda amal qilish muddatini o'z ichiga olgan tizimlashtirilgan ro'yxat;

ko'nikma – mehnat vazifasi doirasida alohida yoki yakka harakatlarni jismoniy va aqliy jihatdan bajarish;

mehnat funksiyasi – kasbiy faoliyat doirasida xodim tomonidan belgilangan natijaga erishish uchun amalga oshiriladigan mehnat vazifalari majmui;

mehnat vazifasi – mehnat funksiyasi doirasida xodimga yuklanadigan (topshiriladigan) ishning aniq turi;

mehnat harakatlari – xodimning mehnat predmeti bilan o'zaro ta'sirida muayyan mehnat natijasiga erishiladigan jarayon;

norasmiy ta'lim – ta'lim xizmatlari taqdim etilishini ta'minlovchi shaxs yoki tashkilot tomonidan institutsionallashtirilgan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtiruvchi), aniq maqsadga yo'naltirilgan va rejalashtirilgan, shaxsni butun hayoti davomida o'qitishdagi rasmiy ta'limga qo'shimcha va (yoki) uning muqobil shakli;

gaz ballon uskunasi – gazni ballonlarda saqlash, yetkazib berish va ishlatishni ta'minlovchi texnik qurilmalar va armaturalar majmuasi. U avtomobil yoqilg'i tizimlari va sanoat obyektlarida ishlatiladi;

gaz taqsimlash kolonnasi – avtomobillarga gaz to'ldirish stansiyasi va avtomobillarga gaz to'ldirish kompressor stansiyalarida o'rnatilgan statsionar uskuna bo'lib, suyultirilgan yoki siqilgan gazni transport vositalariga tarqatish uchun xizmat qiladi;

harakatlanuvchan yoqilg'i quyish shoxobchasini – statsionar yoqilg'i quyish punkti bo'lmagan joylarda transport vositalari va ishlab chiqarish texnikasiga yoqilg'i qabul qilish, saqlash, tashish va tarqatish uchun mo'ljallangan mobil kompleks;

nazorat-o'lchov asboblari – texnologik jarayonlarda bosim, harorat, sath, oqim va boshqa ko'rsatkichlarni o'lchash, nazorat qilish va boshqarish uchun mo'ljallangan uskunalar;

shaxsiy himoya vositalari – ishchi shaxsni zararli va xavfli ishlab chiqarish omillaridan himoyalash uchun mo'ljallangan maxsus kiyim, oyoq kiyimi, niqob, ko'zoynak, qo'lqop, respirator va boshqa vositalar;

siqilgan tabiiy gaz – tabiiy gaz (asosan metan) bo'lib, u yuqori bosim ostida (200–250 atmosferagacha) siqilgan holda saqlanadi. Asosan transport vositalarida yoqilg'i sifatida ishlatiladi;

suyultirilgan uglevodorod gaz – asosan propan va butandan iborat bo'lgan yengil uglevodorodlar aralashmasi bo'lib, bosim ostida suyuq holda saqlanadi va ishlatiladi;

yoqilg'i moddalar majmuasi – bu yoqilg'i mahsulotlarini (benzin, dizel, suyultirilgan gaz, tabiiy gaz va boshqalar) saqlash, qabul qilish, tarqatish va ularning sifatini nazorat qilishga xizmat qiluvchi texnik va tashkiliy tizimlar majmuasidir.

3. Kasbiy standartni ishlab chiqishga asos bo'lgan normativ-huquqiy hujjatlar:
O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 30-sentyabr "O'zbekiston Respublikasi milliy malaka tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-345-son Qarori.

4. Ushbu Kasbiy standartda quyidagi qisqartirishlar qo'llaniladi:

TMR – Tarmoq malaka ramkasi;

AYOQSH – Avtomobil yonilg'i quyish shoxobchasi

AGZS / AGTS – Avtomobillarga gaz to'ldirish stansiyasi

AGNKS / AGTKS – Avtomobillarga gaz to'ldirish kompressor stansiyasi

ABER – avariyaning bartaraf etish (cheklash) rejasi

ABT – Avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari (ASU)

GTK – Gaz taqsimlash kolonnasi

GBU – Gaz ballon uskunasi

YOTM – yong'in-texnik minimumi

YOTK – Yoqilg'i tarqatish kolonkasini

YOMM – Yoqilg'i moddalar majmuasi

IYOD – Ichki yonish dvigateli

NO'A – Nazorat-o'lchov asboblari

SUG – Suyultirilgan uglevodород gaz

STG – Siqilgan tabiiy gaz

SHHV – Shaxsiy himoya vositalari

HYOQSH – Harakatlanuvchan yoqilg'i quyish shoxobchasini

II. Kasbiy standartning pasporti

1.	Kasbiy standartning nomi:	Yoqilg'i quyish shoxobchasi operatori	
2.	Kasbiy faoliyatning asosiy maqsadi:	Yoqilg'i quyish shoxobchasida mijozlarga yoqilg'i va tegishli servis xizmatlarini belgilangan texnologik tartib, hisob-kitob va xavfsizlik talablariga qat'iy rioya qilgan holda uzluksiz hamda sifatli ko'rsatishni ta'minlash, yoqilg'i (va hamroh mahsulotlar) harakati bo'yicha to'g'ri hisob va nazoratni yuritish, shoxobcha hududida yong'in, mehnat va ekologik xavfsizlikni ta'minlash	
3.	IFUT bo'yicha seksiya, bo'lim, guruh, sinf va kichik sinf:	C Seksiyasi. Ishlab chiqaradigan sanoat 19. Koks va neftni qayta ishlash mahsulotlarini ishlab chiqarish 19.2 Neftni qayta ishlash mahsulotlarini ishlab chiqarish 19.20.0 Neftni qayta ishlash mahsulotlarini ishlab chiqarish G Seksiyasi. Ulgurji va chakana savdo 47.3 Ixtisoslashtirilgan do'konlarda motor yoqilg'isi bilan chakana savdo qilish 47.30.0 Ixtisoslashtirilgan do'konlarda motor yoqilg'isi bilan chakana savdo qilish	
4.	Kasbiy standartning qisqacha mazmuni:	yoqilg'i quyish shoxobchasi operatorining funksional vazifalari, malaka talablari hamda bajariladigan ishlar mazmunini belgilaydi. Operator transport vositalariga yoqilg'i quyish va xizmat ko'rsatish, kassaviy operatsiyalarni amalga oshirish, mijozlarga axborot va servis xizmatlarini ko'rsatish, yoqilg'i hamda hamroh mahsulotlarni qabul qilish–saqlash–hisobini yuritish, uskunalarning xavfsiz ishlashini nazorat qilish va shoxobcha hududida sanitariya, yong'in, mehnat hamda ekologik xavfsizlik talablariga rioya etilishini ta'minlash bilan shug'ullanadi. Standart ish jarayonlarini tashkil etish, lavozim yo'riqnomalarini ishlab chiqish, xodimlarni tanlash, o'qitish va malakasini baholashda asosiy me'yoriy-uslubiy manba sifatida qo'llaniladi	
5.	Qamrab olingan kasblar ro'yxati va malaka darajasi:	Kasblar kodi va nomi:	TMR dagi malaka darajasi:
		75490002 Ballonlarni to'ldiruvchi	2
		52450003 Yoqilg'i quyish shoxobchasi operatori	3
		52450002 Avtomobillarga gaz to'ldirish stansiyasi (AGZS) operatori	3
		52450001 Avtomobillarga gaz to'ldirish kompressor stansiyasi (AGNKS) operatori	4
		52450 Yoqilg'i quyish shoxobchasi texnigi	5

III. Kasbiy faoliyat turining funksional xaritasi

Kasblar		Mehnat funksiyalari		Mehnat vazifalari	
T/r	Kodi va nomi	Kodi	Nomi	Kodi	Nomi
1	75490002 Ballonlarni to'ldiruvchi	A1.2	Ballonlarni to'ldirish	A1.01.2	Gaz ballonlarini to'ldirish
2	52450003 Yoqilg'i quyish shoxobchasi operatori	B1.3	Yoqilg'i qabul qilish va transport vositalariga tarqatish, yoqilg'i quyish shoxobchalarida xizmat ko'rsatish	B1.01.3	Yoqilg'i quyish shoxobchalarida transport vositalariga qo'lda yoqilg'i quyish
				B1.02.3	Yoqilg'i quyish shoxobchalarida yoqilg'ini sig'imlarga qabul qilish
				B1.03.3	Yonilg'i quyish shoxobchalari (majmualari) da to'lovlarni qabul qilish va rasmiylashtirish
2	52450002 Avtomobillarga gaz to'ldirish stansiyasi (AGZS) operatori	D1.3	Transport vositalarini gazomotor yoqilg'isi bilan qabul qilish va to'ldirish hamda gaz to'ldirish kompressor stansiyalari uskunalari xizmat ko'rsatish	D1.01.3	Gaz-motor yoqilg'isini (suyultirilgan uglevodorod gazini) yoqilg'i quyish shoxobchalari (komplekslari) rezervuarlariga qabul qilish
				D1.02.3	Avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari yordamida gazomotor yoqilg'isini (suyultirilgan uglevodorod gazini) chiqarish
				D1.03.3	Avtomobillarga gaz to'ldirish kompressor stansiyalarida transport vositalariga gazomotor yoqilg'isi (siqilgan tabiiy gaz) quyish
				D1.04.3	Avtomobillarga gaz to'ldirish kompressor stansiyalarining texnologik uskunalari xizmat ko'rsatish
4	52450001 Avtomobillarga gaz to'ldirish kompressor stansiyasi (AGNKS) operatori	E1.4	Yoqilg'ini hisobga olish, saqlash va sifatini nazorat qilish, yoqilg'ini olish va saqlash uchun mo'ljallangan sig'imlardan foydalanish va ularga xizmat ko'rsatish	E1.01.4	Yonilg'i-moylash materiallarini saqlash va sifatini nazorat qilish
				E1.02.4	Yoqilg'ini qabul qilib olish va saqlash uchun mo'ljallangan sig'imlardan foydalanish va ularni saqlash
				E1.03.4	Yoqilg'i quyish shoxobchasida yoqilg'i, tovarlar va xizmatlarni hisobga olish

		E2.4	Yarim avtomat, avtomatik va harakatlanuvchan (harakatlanuvchi) yoqilg'i quyish vositalaridan foydalangan holda transport vositalariga yoqilg'i quyish va yoqilg'i tarqatuvchilarning sistemalarini yoqilg'i bilan to'ldirish	E2.01.4	Yoqilg'i tashuvchi sistemalarni yarim avtomatik va avtomatik yoqilg'i quyish vositalari yordamida bo'shatish (to'ldirish) ishlarini amalga oshirish
				E2.02.4	Ko'chma yoqilg'i quyish uskunalari orqali transport vositalariga yoqilg'i quyish
5	52450 Yoqilg'i quyish shoxobchasi texnigi	F 1.5	Avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari orqali yoqilg'i quyish va yonilg'i-moylash materiallarining sifatini nazorat qilish	F1.01.5	Avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari orqali yoqilg'i quyish va yonilg'i-moylash materiallarining sifatini nazorat qilish
				F1.02.5	Yonilg'i-moylash materiallari va maxsus suyuqliklarning sifatini nazorat qilish

IV. Kasblar xaritasi va mehnat funksiyalari tavsifi

Kasbning nomi:	Ballonlarni to'ldiruvchi	
Mashg'ulot nomining kodi:	75490	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	2	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar:	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Talab etilmaydi	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	<p>mas'uliyat va intizom: yo'riqnoma va texnologik tartibga qat'iy amal qilish;</p> <p>xavfsizlik: yong'in va portlash xavfi yuqori sharoitda mehnat muhofazasi qoidalariga rioya qilish;</p> <p>diqqat va aniqlik: bosim, hajm, og'irlik, plombalash/markirovka kabi ko'rsatkichlarni adashtirmaslik;</p> <p>tezkor va ehtiyotkor ishlash: ishni o'z vaqtida bajarish, lekin shoshqaloqlik qilmaslik;</p> <p>jamoda ishlash: smena boshlig'i va ustalar ko'rsatmalarini to'g'ri bajarish, hamkasblar bilan hamkorlik;</p> <p>mas'uliyatli munosabat: uskunalar va ballonlarga ehtiyotkorlik bilan munosabatda bo'lish;</p> <p>jismoniy layoqat: tik turib ishlash, ballonlarni ko'tarish/siljitish, ish joyi sharoitlariga moslashish;</p> <p>tartib va tozalik: ish joyini saranjom saqlash, to'kilish/oqish holatlarini darhol bartaraf etish</p>	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	1) umumiy o'rta ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	1) tayanch o'rta ta'lim + ish joyida qisqa muddatli o'qitish (instruktaj) yoki qisqa muddatli kurslar yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	2-4-malaka darajali ballonlarni to'ldiruvchi	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	5	Yoqilg'i quyish shoxobchasi texnigi
	3-4	Yoqilg'i quyish shoxobchasi operatori
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
A 1.3- Ballonlarni to'ldirish	A 1.01.3- Gaz ballonlarini to'ldirish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Ballonlarni qabul qilish va vizual ko'zdan kechirish (markirovkasini, butunligini, texnik ko'rikdan o'tkazish muddatini tekshirish).
		2. Ballonlarni to'ldirishga tayyorlash (tozalash, havo bilan tozalash, klapanlarni o'rnatish).

		3. Maxsus uskunalar yordamida ballonlarni gazlar bilan to'ldirish.
		4. To'ldirishdan so'ng bosim, massa va germetikligini nazorat qilish.
		5. Hisobga olish va hamroh hujjatlarni rasmiylashtirish.
		6. Mehnatni muhofaza qilish, yong'in xavfsizligi va sanoat xavfsizligi qoidalariga rioya etish.
		7. Ballonlarni qabul qilish va vizual ko'zdan kechirish (markirovkasini, butunligini, texnik ko'rikdan o'tkazish muddatini tekshirish).
		Ko'nikmalar:
		Kompressor va yonilg'i quyish uskunalari bilan ishlash;
		Ballonlarning germetikligini va sozligini tekshirish;
		Hisobini yuritish va jurnallarni to'ldirish;
		Jamoadada ishlash va ko'rsatmalarga amal qilish qobiliyatiga ega bo'lish
		Avariya vaziyatlarida harakat qilish
		Bilimlar:
		Gazlarning xususiyatlari va tasnifi;
		Balonlar va armaturalardan foydalanish qoidalariga;
		Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi me'yorlari;
		Metrologiya asoslari (bosim, massa, hajm)
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Xavfsizlik me'yorlariga rioya qilish uchun javobgarlik.
		2. Uskunalar bilan ishlashda diqqat va ehtiyotkorlik.
Texnik va/yoki texnologik talab		Yoqilg'ini qabul qilishda belgilangan tartib va xavfsizlik qoidalariga rioya etish; Transport vositalariga yoqilg'ini xavfsiz va aniq me'yorlarda tarqatish; Yoqilg'i quyish uskunalari va inshootlariga xizmat ko'rsatish, ularning texnik holatini nazorat qilish; Yoqilg'i bilan ishlashda ekologik va sanitariya talablariga qat'iy amal qilish.

Kasbning nomi:	Yoqilg'i quyish shoxobchasi operatori	
Mashg'ulot nomining kodi:	52450	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar:	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Talab etilmaydi	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	<p>mas'uliyat va halollik: kassa, yoqilg'i va tovar-moddiy boyliklar bilan ishlashda tartibga qat'iy rioya qilish.</p> <p>mijozga yo'naltirilganlik: xushmuomala xizmat ko'rsatish, shikoyat va nizolarni to'g'ri boshqarish.</p> <p>diqqat va aniqlik: yoqilg'i turi, miqdori, narx va cheklarni xatosiz rasmiylashtirish.</p> <p>xavfsizlik madaniyati: yong'in, mehnat va ekologik xavfsizlik qoidalariga doimiy amal qilish.</p> <p>stressga chidamlilik: yuqori oqim va navbat sharoitida tezkor, lekin xatosiz ishlash.</p> <p>jamoada ishlash va intizom: smena tartibi, topshiriqlarni muvofiqlashtirib bajarish.</p> <p>raqamli savodxonlik: kassa/POS, terminal, dastur va elektron hisobotlar bilan ishlay olish.</p> <p>tartiblilik va tozalik: ish joyi va shoxobcha hududida saranjomlikni ta'minlash.</p>	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	1) boshlang'ich professional ta'lim 2) o'rta maxsus ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	1) umumiy o'rta ta'lim + norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	2-3-malaka darajali yoqilg'i quyish shoxobchasi operatori	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	5	Yoqilg'i quyish shoxobchasi texnigi
	4	Yoqilg'i quyish shoxobchasi operatori
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
B1.3- Yoqilg'i qabul qilish va transport vositalariga tarqatish, yoqilg'i quyish shoxobchalarida xizmat ko'rsatish	B1.01.3- Yoqilg'i quyish shoxobchalarida transport vositalariga qo'lda yoqilg'i quyish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Ish joyini, asboblarni, asbob-uskunalarni va shaxsiy himoya vositalarini (SHHV) ish uchun tayyorlash, ish joyida tozalikni saqlash 2. O't o'chirish vositalarining mavjudligi va yaroqliligini tekshirish, texnologik asbob-uskunalarining, suv toshib ketishining oldini oluvchi

	sig'implarni va qurilmalarning xizmat ko'rsatilishini tekshirish
	3. Yuk hujjatlari bilan tanishish, avtoulodagi muhrlarning yaxlitligini, ularning muhr sertifikatiga muvofiqligini tekshirish
	4. Yoqilg'i darajasini o'lchash, drenajdan oldin va keyin tankerda va sig'imdagi yoqilg'i zichligi va haroratini aniqlash
	5. Avtotsisternalar va drenaj shlanglarining qoldiqlarini vizual tekshirish, ularni yoqilg'i qoldiqlaridan tozalash
	6. Haydovchining harakatlarini boshqarish (avtotsisternani joylashtirish, mahkamlash va yerga o'rnatish, tank yuk mashinasini (tirkamani) drenaj qurilmasiga ulash)
	7. Yoqilg'ini sisternalardan qabul qilish filtri orqali o'z oqimi bilan yoki bosim ostida to'kish
	8. Avtosig'imdan rezervuarga mahsulotning o'tkazilishini (haydovchi bilan birga) kuzatish
	9. Sig'im va avtotsisternaning bosimi va yoqilg'i darajasini, barcha quvur ulanishlaridagi germetikligini kuzatish (yoqilg'i quyish paytida)
	10. Qabul qiluvchi quvur va rezervuarining quvur liniyasi ustidagi ventilni (quyish oxirida) mahkamlab yopish
	11. Sig'imga yoqilg'ini qabul qilib olishdan oldin va keyin (undan) namuna olish, olingan namunalarni yoqilg'i to'liq sotilganidan keyingi bir sutka davomida saqlash (zarur hollarda)
	12. To'lgan sig'imdan bo'sh sig'imga ortiqcha yoqilg'ini to'kib olish
	13. Bexosdan to'kilib kelgan yoqilg'ini olib tashlash va to'kilgan joyni tozalash
	14. Yoqilg'i sizib chiqishini aniqlash va bu haqida rahbariyatni xabardor qilish
	15. Yoqilg'i qabul qilish va sotish bo'yicha hujjatlarni yuritish, aktlarni rasmiylashtirish
	Ko'nikmalar:
	Ish joyini, asboblarni, asbob-uskunalarni va SHHVni ish uchun tayyorlash, ish joyida tozalikni saqlash
	O't o'chirish vositalarining mavjudligi va yaroqliligini tekshirish, texnologik asbob-uskunalarning, suv toshib ketishining oldini oluvchi sig'implarni va qurilmalarning xizmat ko'rsatilishini tekshirish
	Yuk hujjatlari bilan tanishish, avtoulodagi muhrlarning yaxlitligini, ularning muhr sertifikatiga muvofiqligini tekshirish
	Yoqilg'i darajasini o'lchash, drenajdan oldin va keyin tankerda va sig'imdagi yoqilg'i zichligi va haroratini aniqlash

	Avtotsisternalar va drenaj shlanglarining qoldiqlarini vizual tekshirish, ularni yoqilg'i qoldiqlaridan tozalash
	Haydovchining harakatlarini boshqarish (avtotsisternani joylashtirish, mahkamlash va yerga o'rnatish, tank yuk mashinasini (tirkamani) drenaj qurilmasiga ulash)
	Yoqilg'ini sisternalardan qabul qilish filtri orqali o'z oqimi bilan yoki bosim ostida to'kish
	Avtosig'imdan rezervuarga mahsulotning o'tkazilishini (haydovchi bilan birga) kuzatish
	Sig'im va avtotsisternaning bosimi va yoqilg'i darajasini, barcha quvur ulanishlaridagi germetikligini kuzatish (yoqilg'i quyish paytida)
	Qabul qiluvchi quvur va rezervuarning quvur liniyasi ustidagi ventolni (quyish oxirida) mahkamlab yopish
	Bilimlar:
	Kasbiy faoliyatga tegishli lokal dalolatnomalar va tashkilotning yo'riqnomalari
	Neft mahsuloti ta'minoti tashkilotlarida neft mahsulotlarining sifatini saqlashni ta'minlash nazorati bo'yicha yo'riqnoma
	Ish joyini tayyorlashning texnika va usullari, ishlatiladigan asbob-uskunalar va SHHV, ish uchun gigiyena vositalari, o'qitish sifatiga qo'yiladigan talablar
	Yoqilg'ini to'kish uskunalari, sig'imlar, sisternalar, elektr jihozlari va nazorat-o'lchov asboblarining (NO'A) ishlash qoidalari va ularga xizmat ko'rsatish talablari
	Quvurlar kommunikatsiyalari va avtomobil sig'imlaridan yoqilg'ini to'kib olish sxemalari
	Yoqilg'i quyish shoxobchalarining ishlash qoidalari va yoqilg'ini qabul qilib olish qoidalari
	Yoqilg'ining navlari, rusumlari, markalari, ularning xususiyatlari va tashqi farqlari
	Yoqilg'iga qo'yiladigan talablar va ulardan namuna olish qoidalarini belgilovchi standartlar
	Sig'im va avtotsisternalarda yoqilg'ining darajasi va zichligini o'lchash usullari, kalibrlash jadvallari bilan ishlash qoidalari
	Nazorat o'lchash asboblari, to'kish-quyish uskunalari va balandlikda ishlashda xavfsizlik ta'minotlari tizimlaridan foydalanishning qoidalari
	Balandlikda ish bajarish uslub va usullari
	Ish jarayonida mehnatni muhofaza qilish, yong'in, sanoat va atrof muhit xavfsizligi, elektr xavfsizligi bo'yicha qoidalar va yo'riqnomalar
	Mahsulotni sotishda talab etiladigan gigiyena qoidalari
	Birinchi yordam ko'rsatish va shaxsiy himoya vositalaridan (keyingi o'rinlarda SHHV deb ataladi),

	<p>yong'inni o'chirish va gigiyena vositalaridan foydalanish qoidalari</p> <p>Avariyanı bartaraf etish (cheklash) rejasi qoidalari</p> <p>Yoqilg'i quyish shoxobchalarida baxtsiz hodisalar va favqulodda vaziyatlar, yong'in sodir bo'lganda xodimlarning harakatlari tartibi to'g'risida yo'riqnoma</p> <p>Zarur hujjatlar ro'yxati, uni tuzish qoidalari va talablari</p>
B1.02.3- Yoqilg'i quyish shoxobchalarida yoqilg'ini sig'implarga qabul qilish	<p>Mehnat harakatlari:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ish joyini, asboblarni, asbob-uskunalarni va SHHVni ish uchun tayyorlash, ish joyida tozalikni saqlash 2. O't o'chirish vositalarining mavjudligi va yaroqliligini tekshirish, texnologik asbob-uskunalarning, suv toshib ketishining oldini oluvchi sig'implarni va qurilmalarning xizmat ko'rsatilishini tekshirish 3. Yuk hujjatlari bilan tanishish, avtoulodvagi muhrlarning yaxlitligini, ularning muhr sertifikatiga muvofiqligini tekshirish 4. Yoqilg'i darajasini o'lchash, drenajdan oldin va keyin tankerda va sig'imdagi yoqilg'i zichligi va haroratini aniqlash 5. Avtotsisternalar va drenaj shlanglarining qoldiqlarini vizual tekshirish, ularni yoqilg'i qoldiqlaridan tozalash 6. Haydovchining harakatlarini boshqarish (avtotsisternani joylashtirish, mahkamlash va yerga o'rnatish, tank yuk mashinasini (tirkamani) drenaj qurilmasiga ulash) 7. Yoqilg'ini sisternalardan qabul qilish filtri orqali o'z oqimi bilan yoki bosim ostida to'kish 8. Avtosig'imdan rezervuarga mahsulotning o'tkazilishini (haydovchi bilan birga) kuzatish 9. Sig'im va avtotsisternaning bosimi va yoqilg'i darajasini, barcha quvur ulanishlaridagi germetikligini kuzatish (yoqilg'i quyish paytida) 10. Qabul qiluvchi quvur va rezervuarining quvur liniyasi ustidagi ventilni (quyish oxirida) mahkamlab yopish 11. Sig'imga yoqilg'ini qabul qilib olishdan oldin va keyin (undan) namuna olish, olingan namunalarni yoqilg'i to'liq sotilganidan keyingi bir sutka davomida saqlash (zarur hollarda) 12. To'lgan sig'imdan bo'sh sig'imga ortiqcha yoqilg'ini to'kib olish 13. Bexosdan to'kilib kelgan yoqilg'ini olib tashlash va to'kilgan joyni tozalash 14. Yoqilg'i sizib chiqishini aniqlash va bu haqida rahbariyatni xabardor qilish 15. Yoqilg'i qabul qilish va sotish bo'yicha hujjatlarni yuritish, aktlarni rasmiylashtirish

		Ko'nikmalar:
		Asbob-uskunalarini va SHHVni toza va soz holatda saqlash
		Sig'imni yoqilg'i qabul qilish uchun tayyorlash va yoqilg'ini qabul qilib olish
		Sig'implardagi yoqilg'ining zichligi va darajasini o'lchash, hisoblagich ko'rsatkichlarini olish
		Namuna olgichlar yordamida yoqilg'i namunalarini olish
		Sovunli emulsiya bilan naychalar va armaturalarning germetikligini tekshirish
		Ish jarayonida to'kish-quyish uskunalaridan, NO'A, SHHV va balandlikda xavfsizlikni ta'minlash tizimlaridan foydalanish
		Transport vositalariga yoqilg'i quyish hamda yoqilg'i quyish shoxobchasi hududida harakatlanish va yong'in xavfsizligi qoidalariga rioya qilish
		Birinchi yordam ko'rsatish
		Baxsiz hodisalar, yong'in va portlash holatlarida suv osti shoxobchalari (yoqilg'i quyish shoxobchalari)da va yo'riqnomalarga muvofiq harakat qilish
		Yoqilg'i qabul qilish va sotish bo'yicha hujjatlarni rasmiylashtirish, dalolatnomalarni tuzish
		Bilimlar:
		Kasbiy faoliyatga tegishli lokal dalolatnomalar va tashkilotning yo'riqnomalari
		Neft mahsuloti ta'minoti tashkilotlarida neft mahsulotlarining sifatini saqlashni ta'minlash nazorati bo'yicha yo'riqnoma
		Ish joyini tayyorlashning texnika va usullari, ishlatiladigan asbob-uskunalar va SHHV, ish uchun gigiyena vositalari, o'qitish sifatiga qo'yiladigan talablar
		Yoqilg'ini to'kish uskunalari, sig'implar, sisternalar, elektr jihozlari va NO'Aniing ishlash qoidalari va ularga xizmat ko'rsatish talablari
		Quvurlar kommunikatsiyalari va avtomobil sig'implaridan yoqilg'ini to'kib olish sxemalari
		Yoqilg'i quyish shoxobchalarining ishlash qoidalari va yoqilg'ini qabul qilib olish qoidalari
		Yoqilg'ining navlari, rusumlari , markalari, ularning xususiyatlari va tashqi farqlari
		Yoqilg'iga qo'yiladigan talablar va ulardan namuna olish qoidalarini belgilovchi standartlar
		Sig'im va avtotsisternalarda yoqilg'ining darajasi va zichligini o'lchash usullari, kalibrlash jadvallari bilan ishlash qoidalari

	<p>Nazorat o'lchash asboblari, to'kish-quyish uskunalari va balandlikda ishlashda xavfsizlik ta'minotlari tizimlaridan foydalanishning qoidalari</p> <p>Balandlikda ish bajarish uslub va usullari</p> <p>Ish jarayonida mehnatni muhofaza qilish, yong'in, sanoat va atrof muhit xavfsizligi, elektr xavfsizligi bo'yicha qoidalar va yo'riqnomalar</p> <p>Mahsulotni sotishda talab etiladigan gigiyena qoidalari</p> <p>Birinchi yordam va SHHVdan foydalanish, o't o'chirish vositalari va gigiyena qoidalari</p> <p>Avariyaning bartaraf etish (cheklash) rejasi qoidalari</p> <p>Yoqilg'i quyish shoxobchalarida baxtsiz hodisalar va favqulodda vaziyatlar, yong'in sodir bo'lganda xodimlarning harakatlari tartibi to'g'risida yo'riqnoma</p> <p>Zarur hujjatlar ro'yxati, uni tuzish qoidalari va talablari</p>
<p>B1.03.3 – Yonilg'i quyish shoxobchalari (majmualari) da to'lovlarni qabul qilish va rasmiylashtirish</p>	<p>Mehnat harakatlari:</p> <ol style="list-style-type: none"> Ish joyi, asbob-uskunalar va jihozlarni xaridorlarga xizmat ko'rsatishga tayyorlash Kassa uskunasi ishga tayyorlash (kassa uskunasi sozligini tekshirish, chek tasmasini to'ldirish, chek raqamligichini nollarga o'tkazish va datatorni tegishli sanaga o'rnatish, hisoblagich ko'rsatkichlarini yozib olish) Banknotlar va tangalarning haqiqiylikini ko'zdan kechirish va texnik vositalar yordamida aniqlash Rasmiylashtirilgan to'lovlarni va foydalanilmagan chek bo'yicha pullarni qaytarishni amalga oshirish Mijozga qaytimni hisoblash, yoqilg'i berish uchun kassa chekini, kassadan pul mablag'larini qaytarish chekini yoki buyurtmani to'liq qayta rasmiylashtirish chekini muhrlash Mijozlar bilan yonilg'i uchun naqd va naqd pulsiz hisob-kitoblarni amalga oshirish, to'lovlarni rasmiylashtirish Kassir-operatsiyachi jurnalini yuritish, smena-sutka hisobotini, inkassatorlarga bankka topshirish uchun pul mablag'lari va kuzatuv hujjatlarini tayyorlash <p>Ko'nikmalar</p> <p>Avtomatlashtirilgan ish joylaridan foydalangan holda mijozlar bilan naqd pulsiz hisob-kitob qilish,</p> <p>Rasmiylashtirilgan to'lovlarni qaytarish</p> <p>Naqd pulsiz hisob-kitob tizimlari bilan ishlash</p> <p>Sotilgan yoqilg'i hujjatlarini, ishlab chiqarish jurnallarini rasmiylashtirish</p> <p>Hisobotlar, pul mablag'lari va kuzatuv hujjatlarini topshirishga tayyorlash</p>

		<p>Bilimlar:</p> <p>Yoqilg'i quyish shoxobchalarida ishlatiladigan nazorat-kassa va kupyura hisoblash mashinalarining turlari, xususiyatlari va ulardan foydalanish qoidalari</p> <p>Naqd pulsiz hisob-kitob tizimlari, qoidalar</p> <p>ularga xizmat ko'rsatish</p> <p>Mahsulot va xizmatlar uchun to'lov turlari</p> <p>Tovarlar, mahsulotlar va xizmatlar assortimenti va narxlari</p> <p>Kassa operatsiyalarini yuritish, naqd pul bilan to'lashda va bank kartalaridan foydalanishda mijozlar bilan hisob-kitob qilish qoidalari va tartibi</p> <p>Banknota va tangalarning haqiqiylikni aniqlash algoritmi, banknotlarning haqiqiylik belgilari</p> <p>To'lovni qaytarish qoidalari</p> <p>Mijoz to'lovdan bosh tortganda o'zini tutish qoidalari</p> <p>Mahsulotlarni sotishda gigiyenik talablar</p> <p>Bajariladigan ishlar doirasida mehnatni muhofaza qilish, yong'in, sanoat va ekologik xavfsizlik, elektr xavfsizligi qoidalari va yo'riqnomalari, yong'in-texnik minimumi</p> <p>Birinchi yordam ko'rsatish va shaxsiy himoya vositalari, yong'inni o'chirish va gigiyena vositalaridan foydalanish qoidalari</p> <p>Zarur hujjatlar ro'yxati, ularni rasmiylashtirish qoidalari va talablari</p>
	<p>Mas'uliyat va mustaqillik:</p>	<p>1. AZSda yoqilg'i mahsulotlarini qabul qilish, saqlash va tarqatishning to'g'riligi uchun shaxsan javob beradi.</p> <p>2. Yoqilg'i bilan ishlashda xavfsizlik texnikasi, yong'in xavfsizligi va mehnat muhofazasi qoidalariga rioya etish uchun javobgar.</p> <p>3. Yoqilg'i-energetika mahsulotlarini qabul qilish va tarqatish bo'yicha hisob-kitoblar, hujjatlar va hisobotlarni aniq yuritadi.</p> <p>4. Nomuayyan holatlarda vazifa yo'riqnomasi doirasida mustaqil qarorlar qabul qiladi.</p> <p>5. Buyurtma qilingan yoqilg'i, uskuna va mablag'larning butligi uchun moddiy javobgar hisoblanadi.</p>
<p>Texnik va/yoki texnologik talab</p>		<p>Yoqilg'ini qabul qilishda belgilangan tartib va xavfsizlik qoidalariga rioya etish;</p> <p>Transport vositalariga yoqilg'ini xavfsiz va aniq me'yorlarda tarqatish;</p> <p>Yoqilg'i quyish uskunalari va inshootlariga xizmat ko'rsatish, ularning texnik holatini nazorat qilish;</p> <p>Yoqilg'i bilan ishlashda ekologik va sanitariya talablariga qat'iy amal qilish.</p>

Kasbning nomi:	Avtomobillarga gaz to'ldirish stansiyasi (AGZS) operatori	
Mashg'ulot nomining kodi:	52450	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar:	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Talab etilmaydi	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	<p>mas'uliyat va intizom: gaz to'ldirish texnologik tartibi, smena qoidalari va yo'riqnomalarga qat'iy amal qilish;</p> <p>xavfsizlik madaniyati: portlash va yong'in xavfi yuqori sharoitda mehnat muhofazasi, yong'in hamda sanoat xavfsizligi talablariga so'zsiz rioya qilish;</p> <p>diqqat va aniqlik: gaz bosimi, sarf miqdori, ulash/ajratish amallari, plombalash/markirovka va hujjatlarni xatosiz yuritish;</p> <p>tezkor, ehtiyotkor ishlash: mijoz oqimi yuqori bo'lganda ham shoshqaloqliksiz, xavfsiz xizmat ko'rsatish;</p> <p>mijoz bilan to'g'ri muloqot: xushmuomala xizmat, xavfsizlik bo'yicha ogohlantirishlarni tushunarli yetkazish, nizoli vaziyatlarda vazminlik;</p> <p>kuzatuvchanlik: sizib chiqish, hid, shovqin, vibratsiya kabi xavf belgilari va nosozliklarni tez aniqlash, darhol xabar berish;</p> <p>jamoada ishlash: smena a'zolari bilan hamkorlik, dispetcher/ustalar ko'rsatmalarini aniq bajarish;</p> <p>raqamli savodxonlik: kassa/pos, o'lchov va nazorat qurilmalari, elektron hisobotlar bilan ishlay olish;</p> <p>tartib va tozalik: ish joyi va hududni saranjom saqlash, to'kilish/sizib chiqish holatlarini darhol bartaraf etish;</p> <p>stressga chidamlilik: navbat va favqulodda holatlarda o'zini boshqarish, to'g'ri qaror qabul qilish</p>	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	1) boshlang'ich professional ta'lim 2) o'rta maxsus ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	3) umumiy o'rta ta'lim + norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:	—	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	3-5-malaka darajali avtomobillarga gaz to'ldirish stansiyasi (AGZS) operatori	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	5	Yoqilg'i quyish shoxobchasi texnigi
	4	Yoqilg'i quyish shoxobchasi operatori
	4	Avtomobillarga gaz to'ldirish kompressor stansiyasi (AGNKS) operatori

Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
<p>D1.3- Transport vositalarini gazomotor yoqilg'isi bilan qabul qilish va to'ldirish hamda gaz to'ldirish kompressor stansiyalari uskunalariga xizmat ko'rsatish</p>	<p>D1.01.3- Gaz-motor yoqilg'isini (suyultirilgan uglevodorod gazini) yoqilg'i quyish shoxobchalari (komplekslari) rezervuarlariga qabul qilish</p>	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Ish joyini, asbob-uskunalarni va shaxsiy himoya vositalarini ishga tayyorlash, ish joyini toza saqlash
		2. Yong'inni o'chirish vositalarining mavjudligi va sozligini, rezervuarlarning, xizmat ko'rsatiladigan asbob-uskunalarning sozligini, suyultirilgan uglevodorod gazini (keyingi o'rinlarda SUG deb ataladi) to'kishdan oldin rezervuarlarni yerga ulash konturini tekshirish
		3. Avtogaz tashuvchilarni sisterna holati va quyilgan SUG miqdorining yuklab jo'natish hujjatlariga muvofiqligini, sisternada uning mavjudligi va darajasini tekshirish
		4. To'kish shtutserlarida plombalar mavjudligini, sisterna korpusi shikastlanmaganligini hamda berkitish va nazorat armaturasi, rezina-mato yenglarning sozligini tekshirish
		5. Suyultirilgan gazni rezervuarlarga to'kishdan oldin avtogaz tashuvchi haydovchining harakatlarini nazorat qilish (avtogaz tashuvchini mahkamlash, avtotsisternani yerga ulash, to'kish shlanglarining sozligini tekshirish)
		6. Rezervuarlar avtogaz tashuvchi sisternasidan pastda joylashgan bo'lsa, yoqilg'ini nasoslar yoki o'z oqimi bilan haydab, suyultirilgan gazni sisternadan rezervuarga to'kish
		7. Avtogaz tashuvchilarning gaz quvurlari, rezervuarlari va sisternalari barcha ulanishlarining germetikligini to'kish davrida nazorat qilish
		8. Avtogaz tashuvchi sisternasidagi ventilni to'kish tugagandan so'ng berkitish va sovun emulsiyasi bilan germetiklikka tekshirish
		9. Avtogaz tashuvchi sisternasi va qabul qilish rezervuaridagi SUG bosimi va darajasini to'kish davrida va to'kishdan keyin nazorat qilish
		10. Rezervuar to'lib ketgan taqdirda ortiqcha suyultirilgan gazni boshqa rezervuarlarga quyish
		11. Gaz sizib chiqishi aniqlangan taqdirda avariya uchastkasini o'chirish va uni bartaraf etish choralari ko'rish
		12. Muzlagan armatura va to'kish gaz quvurlarini qizdirilgan qum, issiq suv, suv bug'i yordamida eritish (gidrat tiqinlari hosil bo'lganda)
13. Sisternalarda oqish mavjud bo'lganda maxsus yo'riqnoma bo'yicha sisternalarni SUGdan bo'shatish		
14. SUGni qabul qilish bo'yicha hujjatlarni yuritish, dalolatnomalar tuzish		

		Ko'nikmalar:
		Asbob-uskunalar, jihozlar va shaxsiy himoya vositalarini toza va soz holda saqlash
		Suyultirilgan gazni avtosisternadan rezervuarlarga turli usullar bilan qabul qilish
		Quvurlar va armaturalarning germetikligini sovun emulsiyasi bilan tekshirish
		Ishda to'kish-quyish uskunalari, nazorat-o'lchov asboblari, SHHV va balandlikda xavfsizlikni ta'minlash tizimlaridan foydalanish
		Sisternadagi SUG darajasini nazorat ventillari va sath o'lchagich bo'yicha tekshirish
		Yong'in xavfsizligi va transport vositalariga yonilg'i quyish qoidalariga, yonilg'i quyish shoxobchasi hududida bo'lganda o'zini tutish qoidalariga rioya qilish
		Birinchi yordam ko'rsatish
		Avariya, yong'in va portlashlarda yonilg'i quyish shoxobchalaridagi (majmualaridagi) avariya tuzatish rejasi qoidalariga va yo'riqnomalarga muvofiq harakat qilish
		SUGni qabul qilish bo'yicha hujjatlarni rasmiylashtirish, dalolatnomalar tuzish
		Bilimlar:
		Tashkilotning kasbiy faoliyatga oid lokal hujjatlari va yo'riqnomalari
		Neft mahsulotlari ta'minoti tashkilotlarida neft mahsulotlari sifatini nazorat qilish va saqlashni ta'minlash bo'yicha yo'riqnoma
		Avtomobillarga yoqilg'i quyish shoxobchalaridan (AYOQSH) kasbiy majburiyatlarga muvofiq hajmda foydalanishga taalluqli sanoat xavfsizligi sohasidagi normalar va qoidalar
		Suyultirilgan gaz va ortiqcha bosim ostida ishlaydigan uskunalardan foydalanadigan obyektlarning xavfsizligi va texnik ekspluatatsiyasi qoidalar
		Ish joyini, foydalaniladigan asbob-uskunalar va shaxsiy himoya vositalarini, gigiyena vositalarini ishga tayyorlash usullari va uslublari, tayyorlash sifatiga qo'yiladigan talablar
		To'kish uskunalari, rezervuarlar, sisternalar, elektr uskunalari va nazorat-o'lchov asboblarning tuzilishi va ulardan foydalanish qoidalar, ularni saqlashga qo'yiladigan talablar
		Quvurli kommunikatsiyalar va avtomobil sisternalaridan SUGni to'kish sxemalari
		AEQSHdan foydalanish qoidalar va yoqilg'ini qabul qilish tartibi
		Gazomotor yoqilg'isining fizik-kimyoviy xossalari va ularni qabul qilish qoidalar

		To'kish-quyish uskunalari, nazorat-o'lchov asboblari va balandlikda xavfsizlikni ta'minlash tizimlaridan foydalanish qoidalari
		Balandlikda ishlarni bajarish usullari va uslublari
		Bajariladigan ishlar doirasida mehnatni muhofaza qilish, yong'in, sanoat va ekologik xavfsizlik, elektr xavfsizligi qoidalari va yo'riqnomalari, yong'in-texnik minimumi
		Birinchi yordam ko'rsatish va shaxsiy himoya vositalaridan, yong'inni o'chirish va gigiyena vositalaridan foydalanish qoidalari
		Avariylarni bartaraf etish rejasi qoidalari
		Yonilg'i quyish shoxobchalarida avariylar va avariya holatlarida, yong'in sodir bo'lganda xodimlarning harakat qilish tartibi to'g'risidagi yo'riqnoma
		Zarur hujjatlar ro'yxati, ularni rasmiylashtirish qoidalari va talablari
	D1.02.3- Avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari yordamida gazomotor yoqilg'isini (suyultirilgan uglevodород gazini) chiqarish	Mehnat harakatlari:
		1. Ish joyini, asbob-uskunalarni va shaxsiy himoya vositalarini ishga tayyorlash, ish joyini toza saqlash
		2. Avtomobil ballonlarini gazomotor yoqilg'isi bilan to'ldirish
		3. Avtomobil dvigatelini yonilg'i quyish postida to'g'ri o'rnatish va o'chirish, avtomobilni yerga ulash, biriktiruvchi yenglar va to'ldiruvchi shlanglarni tekshirish
		4. Ballonning tashqi yuzasini va uning bog'lamini tashqi shikastlanishlar, nosozliklar va ballonni mahkamlash nuqsonlarini aniqlash maqsadida ko'zdan kechirish
		5. To'ldirish shlangini ballonni to'ldirish ventili shtutseriga ulash va uni ochish
		6. Gaz taqsimlash kolonnasida (GTK) to'ldirish ventilining ochilishi
		7. Haydash quvurida nasos yoki kompressor yordamida bosim hosil qilish orqali gaz ballonini to'ldirish
		8. Ballonni to'ldirishning tugash vaqtini aniqlash
		9. To'ldiruvchi ventilni yopish va uni yopilish zichligiga tekshirish (to'ldirishdan keyin)
		10. Hisoblagich bo'yicha to'ldirilgan gaz yoqilg'isi miqdorini hisobga olish
		11. To'ldirish jo'mragining bekilib qolishi (to'ldirish shlangining tasodifan germetikligi buzilganda)
		12. Davlat bojxona qo'mitasida transportga yonilg'i quyishning favqulodda to'xtashi
		13. Transportning gaz uskunalarida sizib chiqish aniqlanganda yoki ballon to'lib ketganda ballondan rezervuarga suyultirilgan gazni to'kish
	14. GTK lok-bo'yoq qoplamasini parvarishlash (ifloslik va changdan namlab tozalash, avtokosmetik vositalar bilan bo'yash)	

		15. Ish vaqtida aniqlangan baxtsiz hodisalar va nosozliklar haqida yonilg'i quyish shoxobchalari rahbariyatini xabardor qilish
		16. Smenani belgilangan tartibda qabul qilish-topshirish
		17. SUGni hisobga olish bo'yicha hujjatlarni va ishlab chiqarish jurnallarini yuritish
		Ko'nikmalar:
		Asbob-uskunalar, jihozlar va shaxsiy himoya vositalarini toza va soz holda saqlash
		Boshqariluvchi obyektlarning holati va holatini, manometr bo'yicha bosimni nazorat qilish
		Transport ballonlarini GTK orqali gazomotor yoqilg'isi bilan to'ldirish
		To'ldirish shlangining germetikligini maxsus moslama yordamida saqlab turish
		Sovun emulsiyasi yordamida ballonning sizib chiqishini aniqlash
		Hisoblagichlar yoki jadvallar bo'yicha transportning gaz ballon uskunasi (GBU) quyiladigan SUG miqdorini aniqlash
		Ishda yonilg'i quyish uskunalaridan foydalanish,
		Nazorat-o'lchov asboblari va SHHV, gigiyena va yong'in o'chirish vositalari ishlatish
		Yong'in xavfsizligi va transport vositalariga yonilg'i quyish qoidalariga, yonilg'i quyish shoxobchasi hududida bo'lganda o'zini tutish qoidalariga rioya qilish
		Birinchi yordam ko'rsatish
		Avariya, yong'in va portlashlarda yonilg'i quyish shoxobchalaridagi (majmualaridagi) avariyalarni tugatish rejasi qoidalariga va yo'riqnomalarga muvofiq harakat qilish
		SUGni hisobga olish bo'yicha ishlab chiqarish jurnallari va hujjatlarni rasmiylashtirish
		Bilimlar:
		Tashkilotning kasbiy faoliyatga oid lokal hujjatlari va yo'riqnomalari
		Neft mahsulotlari ta'minoti tashkilotlarida neft mahsulotlari sifatini nazorat qilish va saqlashni ta'minlash bo'yicha yo'riqnoma
		Gaz xavfi bo'lgan ishlarni bajarish qoidalarini
		Ish joyini, foydalaniladigan asbob-uskunalar va shaxsiy himoya vositalarini, gigiyena vositalarini ishga tayyorlash usullari va uslublari, tayyorlash sifatiga qo'yiladigan talablar
		Avtomobillarga yoqilg'i quyish stansiyalaridan foydalanish qoidalarini va yoqilg'i berish tartibi
		Gaz to'ldirish uskunasi, nazorat-o'lchov asboblari va elektron-avtomatik boshqaruv tizimining vazifasi,

		tuzilishi, ishlash prinsipi, foydalanish shartlari va qoidalari
		Metrologiyaning normativ-huquqiy asoslari, metrologiya xizmatlari va tashkilotlari, davlat metrologiya nazorati
		Berkitish-rostlash armaturasi, saqlash qurilmalari va ballonlarni to'ldirishning joylashish sxemalari
		Har xil turdagi avtomobil ballonlarining tuzilishi va xususiyatlari, ulardan foydalanish qoidalari
		SUG transporti ballonlarini to'ldirish qoidalari va me'yorlari
		Gaz-motor yoqilg'isining fizik-kimyoviy xossalari
		Yonilg'i quyish uskunalari, nazorat-o'lchov asboblari va elektr jihozlaridan foydalanish qoidalari
		Mahsulotlarni sotishda gigiyenik talablar
		Bajariladigan ishlar doirasida mehnatni muhofaza qilish, yong'in, sanoat va ekologik xavfsizlik, elektr xavfsizligi qoidalari va yo'riqnomalari, yong'in-texnik minimumi
		Birinchi yordam ko'rsatish va shaxsiy himoya vositalaridan, yong'inni o'chirish va gigiyena vositalaridan foydalanish qoidalari
		Avariylarni bartaraf etish rejasi qoidalari
		Yonilg'i quyish shoxobchalarida avariya va avariya holatlarida, yong'in sodir bo'lganda xodimlarning harakat qilish tartibi to'g'risidagi yo'riqnomalar
		Zarur hujjatlar ro'yxati, ularni rasmiylashtirish qoidalari va talablari
	D1.03.3- Avtomobillarga gaz to'ldirish kompressor stansiyalarida transport vositalariga gazomotor yoqilg'isi (siqilgan tabiiy gaz) quyish	Mehnat harakatlari:
		1. Ish joyini, asbob-uskunalarni va shaxsiy himoya vositalarini ishga tayyorlash, ish joyini toza saqlash
		2. Boshqariladigan obyektlar, berkitish armaturasi va GTQdagi gaz bosimining holati va holatini tekshirish
		3. Haydovchiga yonilg'i quyish uchun transport vositasiga kirish haqida buyruq berish va uning harakatlarini nazorat qilish
		4. Ballon, ventillar va klapanlarning shikastlanishi, nosozligi va ballonni mahkamlash nuqsonlarini aniqlash maqsadida tashqi ko'rikdan o'tkazish
		5. Avtomobil ballonida qoldiq bosim mavjudligini aniqlash va birikmalarning germetikligini tekshirish
		6. GBU transportining to'ldirish ventilidan tiqinni olib tashlash va unga GTK shlangini ulash
		7. GBQning to'ldirish va ballon ventillarini ochish, magistral ventolni yopish
		8. GTQdagi ventolni ochish va avtomobil ballonlarini siqilgan tabiiy gaz (STG) bilan qo'lda to'ldirish
		9. Boshqaruv pultidan (operator) GTKga STGni avtomatik uzatish

		10. AGNKSda STG ballonlarini GTK orqali maxsus to'ldirish uchligi bilan ta'minlangan yuqori bosimli shlang yordamida to'ldirish
		11. Ballonlarning to'lib ketishiga yo'l qo'ymasdan, ularni to'ldirish jarayonini kuzatish
		12. Akkumulyatorlar va avtomobillarga yonilg'i quyish liniyalarida belgilangan gaz bosimini saqlab turish
		13. Avtomobilning GTK va GBUdagi to'ldirish jo'mragini yopish, to'ldirish shlangini avtomobilning to'ldirish jo'mragidan ajratish
		14. Transportning gaz uskunalarida sizib chiqish aniqlanganda yoki ballon to'lib ketganda STGni ballondan rezervuarga to'kish
		15. Avariya holatida STGni kolonkaga uzatishni to'xtatish va uni stansiyaning texnologik liniyasidan chiqarib yuborish
		16. Yonilg'i quyish shoxobchalari rahbariyatini ish vaqtida aniqlangan baxtsiz hodisalar va nosozliklar to'g'risida xabardor qilish
		17. Smenani belgilangan tartibda qabul qilish-topshirish
		18. STGni hisobga olish bo'yicha hujjatlarni va ishlab chiqarish jurnallarini yuritish
		Ko'nikmalar:
		Asbob-uskunalar, jihozlar va shaxsiy himoya vositalarini toza va soz holda saqlash
		AGNKSda STG transport ballonlarini GTK orqali to'ldirish
		Bosimni manometr bo'yicha va ballonni gaz bilan to'ldirish darajasini nazorat qilish
		Ventil (klapan) ning qisqa muddatli ochilishi bilan qoldiq bosim mavjudligini va ballonni to'ldirishning tugash vaqtini aniqlash
		Sovun emulsiyasi yordamida ballonning sizib chiqishini aniqlash
		Asboblari (hisoblagichlar) yoki jadvallar bo'yicha transportning GBUga to'ldiriladigan STG miqdorini aniqlash
		Ishda yonilg'i quyish uskunalari, nazorat-o'lchov asboblari, shaxsiy himoya vositalari, gigiyena va yong'in o'chirish vositalaridan foydalanish
		Yong'in xavfsizligi va transport vositalariga yonilg'i quyish qoidalariga, AGNKS hududida bo'lganda o'zini tutish qoidalariga rioya qilish
		Birinchi yordam ko'rsatish
		Avariya, yong'inlar va portlashlar sodir bo'lganda avtomobillarga yonilg'i quyish shoxobchalaridagi avariylarni tugatish rejasi qoidalariga va yo'riqnomalarga muvofiq harakat qilish

		STGni hisobga olish bo'yicha ishlab chiqarish jurnallari va hujjatlarini rasmiylashtirish
		Bilimlar:
		Tashkilotning kasbiy faoliyatga oid lokal hujjatlari va yo'riqnomalari
		Vazirlar Mahkamasining 21.11.2017-yildagi "Avtomobil va aviatsiya benzini, dizel va kema yoqilg'isi, reaktiv dvigatellar uchun yoqilg'i va mazutga qo'yiladigan talablar to'g'risidagi umumiy texnik reglamentni tasdiqlash haqida"gi 931-son qarori
		Ortiqcha bosim ostida ishlaydigan uskunalar qo'llaniladigan xavfli ishlab chiqarish obyektlarining sanoat xavfsizligi qoidalari
		Ish joyini, foydalaniladigan asbob-uskunalar va shaxsiy himoya vositalarini, gigiyena vositalarini ishga tayyorlash usullari va uslublari, tayyorlash sifatiga qo'yiladigan talablar
		AGNKSDan foydalanish qoidalari va siqilgan tabiiy gazni (STG) berish tartibi
		Gaz to'ldirish uskunolari va nazorat-o'lchov asboblarning vazifasi, tuzilishi, ishlash prinsipi, foydalanish shartlari va qoidalari, ularni saqlashga qo'yiladigan talablar
		Berkitish-rostlash armaturasi, saqlash qurilmalari va ballonlarni to'ldirishning joylashish sxemalari
		Metrologiyaning normativ-huquqiy asoslari, metrologiya xizmatlari va tashkilotlari, davlat metrologiya
		Har xil turdagi avtomobil ballonlarining tuzilishi va xususiyatlari, ulardan foydalanish qoidalari
		STG transport ballonlarini to'ldirish qoidalari va me'yorlari
		STGning fizik va kimyoviy xossalari, qo'llanilishi asoslari
		Yonilg'i quyish uskunolari, nazorat-o'lchov asboblari va elektr jihozlardan foydalanish qoidalari
		Mahsulotlarni sotishda gigiyenik talablar
		Bajariladigan ishlar doirasida mehnatni muhofaza qilish, yong'in, sanoat va ekologik xavfsizlik, elektr xavfsizligi qoidalari va yo'riqnomalari, yong'in-texnik minimumi
		Birinchi yordam ko'rsatish va shaxsiy himoya vositalaridan, yong'inni o'chirish va gigiyena vositalaridan foydalanish qoidalari
		Avariylarni bartaraf etish rejasi qoidalari
		Yonilg'i quyish shoxobchalaridagi avariya holatlarida, yong'in paytida xodimlarning harakat qilish tartibi to'g'risidagi yo'riqnoma
		Zarur hujjatlar ro'yxati, ularni rasmiylashtirish qoidalari va talablari

	<p style="text-align: center;">D1.04.3- Avtomobillarga gaz to'ldirish kompressor stansiyalarining texnologik uskunalariga xizmat ko'rsatish</p>	Mehnat harakatlari:
1. Ish joyini, asbob-uskunalar, jihozlar va shaxsiy himoya vositalarini ishga tayyorlash, ish joyini toza saqlash		
2. Uskunalarni ko'zdan kechirish, ularni to'xtatish va nosozliklarni bartaraf etish sabablarini aniqlash (jurnal bo'yicha)		
3. Yerga ulash, mahkamlash, xavfsizlik avtomatikasi va qulflashning mavjudligi va sozligini tekshirish		
4. Uskunalar, nazorat-o'lchov asboblari va avtomatik boshqarish tizimini tashqi ko'rikdan o'tkazish (har smenada)		
5. Nasoslar, elektr dvigatellar anker boltlarini tekshirish va mahkamlash (zarur bo'lganda)		
6. Uskunalarning sozligi va germetikligini tekshirish, gazomotor yoqilg'isining nosozliklari va sizib chiqishini aniqlash (har smenada)		
7. Ish smenasi boshlanishidan oldin va oxirida uskunani shamollatish		
8. Ko'rikdan o'tkazish mumkin bo'lgan harakatlanuvchi qismlarning sozligini nazorat qilish, ularni chang va iflosliklardan tozalash (har smenada)		
9. Nasos-kompressor uskunasining asosiy parametrlarini (harorat, bosim, moy va sovitish suyuqligi sathi, gaz bosimi farqi) har smenada nazorat qilish		
10. Havo kompressori resiveridan kondensatni, separator-to'siqlarda yig'ilgan kondensat va moyni to'kish (ikki kunda bir marta)		
11. Moyda suv va gaz borligini tekshirish (har smenada)		
12. Avariya boshqarish tizimlarining sozligini, kompressorning egiluvchan ulanishlari va silindr kojuxlarini haydash ishonchligini tekshirish (har oyda)		
13. Moy va gaz kartridji, gaz filtrini tekshirish va tozalash (har oyda)		
14. Havo sovutgichlari, sovutish ventilyatorlari va elektr dvigatellarining radiatorlarini tozalash (oyda bir marta)		
15. Qabul qilingan ishga tushirish, to'xtatish, favqulodda to'xtatish algoritmlari bo'yicha kompressor qurilmasini, quritish bloki ishini avtomatik boshqarish		
16. Nosoz nasos-kompressor uskunasini o'chirish (gaz sizib chiqishi, elektr ta'minoti uzilishi, yong'in paytida)		
17. Uskunalarni ta'mirlashga topshirishga tayyorlash va ta'mirlashdan qabul qilish		
18. AGNKS rahbariyatini ish vaqtida aniqlangan avariya va nosozliklar to'g'risida xabardor qilish		
19. Ishlab chiqarish jurnallarini yuritish, ta'mirlashga buyurtmanomalar taqdim etish		

		Ko'nikmalar:
		Asbob-uskunalar, jihozlar va shaxsiy himoya vositalarini toza va soz holda saqlash
		AGNKS uskunalariga xizmat ko'rsatish (sozlash, moylash va sovutish)
		Moylarni sarflash va avariya baklariga quyish va so'rib olish
		Kompressor qurilmasi va quvurlar bog'lamini inert gaz bilan puflash
		Kompressor-nasos uskunalari va bug'latgichlarning ish rejimlarini nazorat qilish va rostlash
		Ish paytida gaz sizib chiqishini aniqlash
		Ishda qo'l va mexanizatsiyalashtirilgan asboblari, moslamalar, nazorat-o'lchov asboblari, shaxsiy himoya vositalari, gigiyena va yong'inni o'chirish vositalaridan foydalanish
		Yong'in xavfsizligi va transport vositalariga yonilg'i quyish qoidalariga, AGNKS hududida bo'lganda o'zini tutish qoidalariga rioya qilish
		Birinchi yordam ko'rsatish
		Avariya, yong'in va portlashlarda AGNKSda avariylarni bartaraf etish bo'yicha ishlab chiqilgan qoidalar va yo'riqnomalarga muvofiq harakat qilish
		Xizmat ko'rsatiladigan uskunalariga xizmat ko'rsatish va ularni ta'mirlash bo'yicha hujjatlarni rasmiylashtirish
		Bilimlar:
		Tashkilotning kasbiy faoliyatga oid lokal hujjatlari va yo'riqnomalari
		Avtomobil va aviatsiya benzini, dizel va kema yoqilg'isi, reaktiv dvigatellar uchun yoqilg'i va mazutga qo'yiladigan talablar to'g'risidagi umumiy texnik reglamenti
		Ortiqcha bosim ostida ishlaydigan uskunalar qo'llaniladigan xavfli ishlab chiqarish obyektlarining sanoat xavfsizligi qoidalari
		Ish o'rnini, foydalaniladigan asbob-uskunalar va shaxsiy himoya vositalarini, gigiyena vositalarini ishga tayyorlash usullari va metodlari, tayyorlash sifatiga qo'yiladigan talablar
		Har xil turdagi nasos-kompressor uskunalar, bug'latgichlar va nazorat-o'lchov asboblarning konstruktiv xususiyatlari, tuzilishi va ishlash prinsipi, texnik tavsiflari
		AGNKS texnologik jihozlarining joylashish sxemalari
		AGNKSdan foydalanish qoidalari
		AGNKS uskunalaridagi nosozliklarning turlari va ularni bartaraf etish usullari
		STGning fizik va kimyoviy xossalari, qo'llanilishi asoslari

		Nazorat-o'lchov asboblari, ko'chma gaz analizatoridan foydalanish qoidalari
		Bajariladigan ishlar doirasida mehnatni muhofaza qilish, yong'in, sanoat va ekologik xavfsizlik, elektr xavfsizligi qoidalari va yo'riqnomalari, yong'in-texnik minimumi
		Birinchi yordam ko'rsatish va shaxsiy himoya vositalaridan, yong'inni o'chirish va gigiyena vositalaridan foydalanish qoidalari
		Avariyaning bartaraf etish (cheklash) rejasi qoidalari
		Yong'in quyish shoxobchalaridagi avariya holatlarida, yong'in paytida xodimlarning harakat qilish tartibi to'g'risidagi yo'riqnomalar
		Zarur hujjatlar ro'yxati, ularni rasmiylashtirish qoidalari va talablari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Transport vositalarini gazomotor yoqilg'isi bilan xavfsiz qabul qilish, saqlash va to'ldirish uchun shaxsan javob beradi.
		2. Kompressor stansiyasi va taqsimlash uskunalarning texnik sozligini ta'minlash uchun javobgar.
		3. AGNKda ish jarayonida mehnat muhofazasi, sanoat xavfsizligi va yong'in xavfsizligi talablariga rioya etishi shart.
		4. To'ldirilgan gaz miqdorini aniq hisobga oladi va tegishli hujjatlarni rasmiylashtiradi.
		5. Nomuayyan holatlarda vazifa yo'riqnomasi doirasida mustaqil qaror qabul qiladi.
		6. Uskunadagi nosozliklar, sizib chiqish yoki boshqa texnik muammolar haqida darhol rahbariyatga xabar beradi.
		7. Topshirilgan mol-mulk, yoqilg'i va uskunalarning butligi uchun moddiy javobgar hisoblanadi.
Texnik va/yoki texnologik talab	<ul style="list-style-type: none"> – gaz to'ldirish kompressor stansiyasi uskunalari (kompressorlar, kolonkalar, boshqaruv va xavfsizlik tizimlari) tuzilishi va ishlash tamoyillarini bilishi; – siqilgan tabiiy gazni (STG) qabul qilish, saqlash, siqish va tarqatish texnologiyasi asoslarini bilishi; – nazorat-o'lchov asboblari va avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlarida ishlay olishi; – gaz bilan ishlashda mehnat muhofazasi, sanoat xavfsizligi va yong'in xavfsizligi qoidalari bilishi va qo'llay olishi; – sizib chiqishlar, nosozliklar va favqulodda holatlarni aniqlash va bartaraf etish usullarini bilishi; – hisobot jurnallari yuritish va texnik hujjatlarni rasmiylashtirish ko'nikmasiga ega bo'lishi; – uskunalarni ishga tayyorlash, ishga tushirish va to'xtatishni shtat va favqulodda rejimda amalga oshira olishi. 	

Kasbning nomi:	Avtomobillarga gaz to'ldirish kompressor stansiyasi (AGNKS) operatori
Mashg'ulot nomining kodi:	52450
TMR bo'yicha malaka darajasi:	4
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar:	Tavsiya etiladi
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Talab etilmaydi
Layoqatiga va kompetensiyalarga talablar	shaxsiy qo'yilgan talablar
	<p>yuqori mas'uliyat va halollik: gaz, uskunalar, hujjatlar hamda pul mablag'lari bilan ishlashda tartib va qonuniylikka qat'iy rioya qilish;</p> <p>xavfsizlikni ustuvor qo'yish: portlash-yong'in xavfi yuqori sharoitda mehnat muhofazasi, yong'in va sanoat xavfsizligi talablarini so'zsiz bajarish, xavfli ishlarni to'xtata olish;</p> <p>texnik fikrlash va muammo yechish: kompressor, quritish/filtrlash, bosimni boshqarish, avtomatika va himoya tizimlaridagi og'ishlarni tez aniqlash, dastlabki choralarni ko'rish;</p> <p>diqqat va aniqlik: bosim/harorat ko'rsatkichlari, o'lchov asboblari, jurnal va elektron hisobotlarni xatosiz yuritish; kuzatuvchanlik va xavfni erta aniqlash: sizib chiqish, g'ayrioddiy shovqin, vibratsiya, qizish, hid kabi belgilarni o'z vaqtida payqash va darhol xabar berish;</p> <p>smena jarayonini boshqarish ko'nikmalari: ishlarni rejalashtirish, ustuvorlikni belgilash, smena ichida vazifalarni muvofiqlashtirish va topshiriqlar ijrosini nazorat qilish;</p> <p>mijoz va haydovchilar bilan to'g'ri muloqot: xizmat madaniyati, xavfsizlik bo'yicha ko'rsatmalarni aniq yetkazish, nizoli vaziyatlarda vazminlik;</p> <p>stressga chidamlilik va tezkor qaror: yuqori yuklama yoki favqulodda holatlarda o'zini boshqarish, to'g'ri qaror qabul qilish;</p> <p>raqamli savodxonlik: boshqaruv paneli/scada (mavjud bo'lsa), kassa/pos, o'lchov-nazorat qurilmalari va elektron hujjatlar bilan ishlash;</p> <p>tartiblilik va ishlab chiqarish intizomi: ish joyini saranjom saqlash, texnik xizmat ko'rsatish tartiblariga amal qilish, ekologik talablarga rioya etish</p>
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	1) o'rta professional ta'lim
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	2) umumiy o'rta (o'rta maxsus) ta'lim yoki boshlang'ich professional ta'lim + norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba

Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:	—	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	3-5-malaka darajali avtomobillarga gaz to'ldirish kompressor stansiyasi (AGNKS) operatori	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
E1.4- Yoqilg'ini hisobga olish, saqlash va sifatini nazorat qilish, yoqilg'ini olish va saqlash uchun mo'ljallangan sig'implardan foydalanish va ularga xizmat ko'rsatish	E1.01.4 - Yonilg'i-moylash materiallarini saqlash va sifatini nazorat qilish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Ish joyini, asboblarni, asbob-uskunalarni va SHHVni ish uchun tayyorlash, ish joyida tozalikni saqlash
		2. Atmosfera yog'inlari, suv, chang va turli xil yoqilg'ining aralashishiga yo'l qo'ymaslik uchun issiqlik izolyatsiyasi holatini va saqlash vaqtida sig'im, quvur va berkituvchi armaturalarning germetikligini nazorat qilish
		3. Sig'implardagi yoqilg'i darajasini o'lchash, yoqilg'ining zichligini, massasini va o'rtacha haroratini aniqlash
		4. Ortiqcha bosim ostida ishlaydigan sig'implardan yonilg'i namunalarini olish
		5. YOMMni sig'implar va idishlarda saqlashning kafolat muddatlari va saqlash sharoitlariga muvofiqligiga amal qilish
		6. YOMM omborida yoqilg'i va suyultirilgan uglevodorod gazi (SUG)ni saqlash tadbirlarini amalga oshirish
		7. YOMMning sifatini nazorat qilish (zarur hollarda)
		8. Aviya yoqilg'isining tozalik darajasi va omborda saqlash paytidagi sifatini nazorat qilish
		9. Sig'implar parki hududining gaz bilan ifloslanish darajasini o'lchash
		10. Yoqilg'i sifatini tahlil qilish natijalarini va saqlash muddatini hisobga olish
		Ko'nikmalar:
		Quyish va filtrlash moslamalarini, sig'implarni toza va soz holatda saqlash
		Gaz analizatorlari yordamida bug' gaz aralashmasining bosimini va sig'implar parki hududidagi gaz bilan ifloslanish darajasini o'lchash
		Mahsulot osti suvning mavjudligini vizual holda va suvga sezgir pasta bilan tekshirish
		Yoqilg'ining suyuq fazasini va sig'imdagi mahsulot osti suvini universal masofaviy o'lchagich yordamida o'lchash ishlarini o'tkazish
Sig'implardan namuna olgichlar orqali yoqilg'ilar namunalarini olish va ularni saqlash		

		Avtomatik va kimyoviy usullar yordamida yoqilg'i sifatini nazorat qilishni amalga oshirish
		Sig'imdan namuna olish va o'lchash jarayonida, ekspress-nazorat uchun portativ vositalardan, SHHV, gigiyena va o't o'chirish vositalaridan foydalanish
		Avariya, yong'in va portlashlarda yoqilg'i quyish shoxobchalari (majmualar)da ABER va yo'riqnomasiga asosan harakat qilish
		Yoqilg'i quyish shoxobchasi hududida yurish qoidalari, yong'in xavfsizligi qoidalari va YOMMni saqlash qoidalarga rioya qilish
		Birinchi yordam ko'rsatish
		Yoqilg'i sifati va saqlash muddatini tahlil qilish jurnalini rasmiylashtirish
		Bilimlar:
		Kasbiy faoliyatga tegishli lokal dalolatnomalar va tashkilotning yo'riqnomalari
		Yoqilg'i mahsulotlarini yetkazib beruvchi tashkilotlarda neft mahsulotlari sifatini ta'minlashni nazorat qilish bo'yicha yo'riqnomalar
		Ish joyini tayyorlash uchun texnika va usullar, ishlatiladigan asbob-uskunalar va SHHV, ish uchun gigiyena vositalari, o'qitish sifatiga qo'yiladigan talablar
		Yoqilg'ining vazifasi, xususiyatlari va xarakteristikalari, yoqilg'ini saqlash shartlari va muddatlari
		Yoqilg'i quyish shoxobchalarini ishlatish qoidalari
		Yoqilg'i saqlash, SUGni saqlashning o'ziga xos xususiyatlari bo'yicha chora-tadbirlar ro'yxati
		Yoqilg'i va mahsulot osti suv darajasini, sig'imlardagi yoqilg'ining massasi va o'rtacha haroratini o'lchash usullari
		Sig'imlar parkining gaz bilan ifloslanish darajasini aniqlash yo'llari
		Yoqilg'i sifatini nazorat qilish uchun undan namuna olish, yoqilg'ining tarkibida suv, qattiq moddalar va mexanik aralashmalar mavjudligini aniqlash qoidalari
		Yoqilg'i sifatini ekspress-nazorat qilish uchun harakatlanuvchi qurilmalar va portativ vositalarning vazifalari, ulardan foydalanish va qo'llanilish va qoidalari
		Mehnatni muhofaza qilish, yong'in, sanoat va atrof muhit xavfsizligi, bajarilgan ish doirasida elektr xavfsizligi bo'yicha qoidalar va yo'riqnomalar
		Birinchi yordam ko'rsatish va SHHVni ishlatish, yong'in o'chirish vositalari va gigiyena qoidalari
		Avariyaning bartaraf etish (cheklash) rejasi (ABER) nizomlari

	Yoqilg'i quyish shoxobchalarida baxtsiz hodisalar va avariya vaziyatlarida, yong'in sodir bo'lganda xodimlarning harakatlanish tartibi to'g'risida yo'riqnoma Zaruriy hujjatlar ro'yxati, ularni tuzish qoidalari va talablari
E1.02.4- Yoqilg'ini qabul qilib olish va saqlash uchun mo'ljallangan sig'imlardan foydalanish va ularni saqlash	Mehnat harakatlari:
	1. Ish joyini, asboblarni, asbob-uskunalarini va SHHVni ish uchun tayyorlash, ish joyida tozalikni saqlash
	2. Sig'imlarni, to'kib olish uskunalarini, quvurlarini va NO'Ani har oyda bir marta tekshirish, ularni toza va soz holatda saqlash, yoqilg'ining sizib chiqishini aniqlash
	3. Kanalizatsiya tizimlari uskunalarini tekshirish va kanalizatsiya quduqlarining tozaligini taminlash
	4. Sig'imlarni atmosfera havosi va changdan himoya qilish uchun klapanlar, salniklar, flanesli va muftali birikmalarning germetikligini tekshirish
	5. Sig'imlarning texnologik parametrlarini va uni yoqilg'i bilan maksimal darajada to'ldirishni nazorat qilish
	6. Bug'-gaz aralashmasi bosimini va sig'imlar parki hududining gaz bilan ifloslanish darajasini o'lchash
	7. Sig'imlar uskunalariga, nafas olish (ventilyatsiya) klapanlariga texnik xizmat ko'rsatish muddatini nazorat qilish
	8. Yoqilg'ini saqlash jarayonida sig'imlar va quvurlarni tozalashning kafolatli muddatlariga rioya qilish
	9. "Xavfli chiqindilar bilan ishlash bo'yicha yo'riqnomalar"ga muvofiq chiqindi qismlari (chiqindilar)ni maxsus idishlarga yig'ish
	10. Xavfli chiqindilar bilan ishlash bo'yicha yo'riqnomalarga muvofiq sig'imlarning bo'yoqlarini qayta tiklash va axlatdan tozalash
	11. Yoqilg'i quyish shoxobchalari rahbarlarini ish paytida yuz bergan holatlar va aniqlangan nosozliklar to'g'risida xabardor qilish
	12. Belgilangan tartibda smenalarni qabul qilish va topshirish
	13. Sig'imlarni ishlatish va texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha hujjatlarni yuritish
	Ko'nikmalar:
Asboblarni, asbob-uskunalarini va SHHVni toza va soz holatda saqlash	
Tashkilotning jadvali va yo'riqnomalariga muvofiq, sig'imlarning texnik holatini nazorat qilish va kuzatib borish	
Sig'im va armaturalar ulanmalaridagi zichlikning buzilishini, yoqilg'i sizib chiqishlarini aniqlash	

	<p>Gaz analizatori yordamida gaz bug' aralashmasining bosimini va sig'implar parki hududining gaz bilan ifloslanish darajasini o'lchash</p> <p>Ish jarayonida o'lchash va sig'implardan namuna olish vositalaridan, SHHVdan, gigiyena va yong'inga qarshi vositalardan foydalanish</p> <p>Sig'implar parkiga xizmat ko'rsatishda yong'in xavfsizligi qoidalari, yoqilg'i quyish shoxobchasi hududida yurish qoidalariga rioya qilish</p> <p>Birinchi yordam ko'rsatish</p> <p>Baxtsiz hodisalar, yong'in va portlash holatlarida yoqilg'i quyish shoxobchalari (majmualar)da ABER va yo'riqnomalarga muvofiq harakat qilish</p> <p>Sig'implarni ishlatish va texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha hujjatlarni tuzish</p> <p>Bilimlar:</p> <p>Kasbiy faoliyatga tegishli lokal dalolatnomalar va tashkilotning yo'riqnomalari</p> <p>Yoqilg'i mahsulotlarini yetkazib beruvchi tashkilotlarda neft mahsulotlari sifatini nazorat qilish va ta'minlash bo'yicha yo'riqnomalar</p> <p>Ish joyini tayyorlash uchun texnika va usullar, ishlatiladigan asbob-uskunalar va SHHV, ish uchun gigiyena vositalari, o'qitish sifatiga qo'yiladigan talablar</p> <p>Sig'implarning hamda NO'Aning vazifalari va joylashuvi, ularni saqlashga qo'yiladigan talablar</p> <p>Yoqilg'i quyish shoxobchalaridan foydalanish qoidalari</p> <p>Gaz bug' aralashmasining bosimini va sig'implar parkining gaz bilan ifloslanish darajasini o'lchash qoidalari</p> <p>Xavfli chiqindilar bilan ishlash qoidalari va tartiblari</p> <p>Sig'implarni korroziyadan himoya qilish vositalari va usullari</p> <p>Sig'implarda gaz analizatorlari, NO'A va namuna olish vositalaridan foydalanish qoidalari</p> <p>Mehnatni muhofaza qilish, yong'in, sanoat va atrof muhit xavfsizligi, bajarilgan ish doirasida elektr xavfsizligi bo'yicha qoidalar va yo'riqnomalar</p> <p>Birinchi yordam va SHHV, o't o'chirish vositalari va gigiyena qoidalari</p> <p>ABER nizomlari</p> <p>Yoqilg'i quyish shoxobchalarida baxtsiz hodisalar va avariya vaziyatlari, yong'in sodir bo'lganda xodimlarning harakatlari tartibi to'g'risida yo'riqnoma</p> <p>Zaruriy hujjatlar ro'yxati, ularni tuzish qoidalari va talablari</p>
	<p>Mehnat harakatlari:</p> <p>1. Neft mahsulotlarini o'lchash va hisobga olish</p>

E1.03.3- Yoqilg'i quyish shoxobchasida yoqilg'i, tovarlar va xizmatlarni hisobga olish	2. Yoqilg'i quyish shoxobchasida yoqilg'i miqdorini amaldagi me'yoriy hujjatlarga muvofiq hisobga olish
	3. Yoqilg'i quyish shoxobchasi sig'imlarida yoqilg'i mavjudligini (hisobini yuritish) hisobga olish
	4. Yoqilg'i quyish shoxobchasida Yoqilg'i tarqatish kolonkasini (YOTK) orqali xisobini olib borish
	5. Yoqilg'i quyish shoxobchasida texnologik quvurlarda yonilg'i mavjudligi hisobini olib borish
	6. Yoqilg'i quyish shoxobchasida qadoqlangan neft mahsulotlarini hisobga olish
	7. Yoqilg'i quyish shoxobchasida neft mahsulotlari va boshqa tovarlarning harakatini aks ettiruvchi hujjatlarga muvofiq hisobga olish
	8. Tovarlar sotilishi va xizmatlarning harakati hisobini har bir operatsiya bo'yicha olib borish
	9. Fiskal operatsiyalarni hisobga olish
	10. Kartochkalar uchun terminallar bilan olib boriladigan operatsiyalarni hisobga olish
	11. Avtomatlashtirilmagan usullar bilan hisobga olish
	12. Yoqilg'i quyish shoxobchasida neft mahsulotlari, tovarlar va xizmatlarning analitik hisobi
	13. Tartibga soluvchi buxgalteriya hisobi uchun birlamchi ma'lumotlarni tayyorlash
	14. Inventarizatsiya varaqasini tuzish va tovarlarni hisobdan chiqarish va qayta baholash bo'yicha dalolatnomalar
	15. Yoqilg'i quyish shoxobchalarida yoqilg'i, tovarlar va xizmatlarni hisobga oluvchi hujjatlarni yuritish
	Ko'nikmalar:
	Tovarlarning hisobini litr yoki tonna hisobida yuritish
	Mahsulot xususiyatlari (fizik holati, navi)ni hisobga olish
	O'g'irlik va asossiz yo'qotishlarni aniqlash va ularning oldini olish
	Neft mahsulotlarining massasini hisoblash
	Neft mahsulotlarini o'lchash va hisobga olishda turli xil elektron hujjatlar va avtomatlashtirilgan tizimlardan foydalanish
	Birinchi yordam ko'rsatish
	Baxtsiz hodisalar, yong'in va portlash holatlarida yoqilg'i quyish shoxobchalari (majmualar)da ABER va yo'riqnomalarga muvofiq harakat qilish
	Yoqilg'i quyish shoxobchalarida yoqilg'i, tovarlar va xizmatlarni hisobga olish bo'yicha hujjatlarni rasmiylashtirish
Bilimlar:	
Kasbiy faoliyatga tegishli lokal dalolatnomalar va tashkilotning yo'riqnomalari	

		Yonilg'i mahsulotlarini yetkazib beruvchi tashkilotlarda neft mahsulotlari sifatini nazorat qilish va taminlash bo'yicha yo'riqnomalar
		Yoqilg'i quyish shoxobchalarida avtomatlashtirilgan tijorat hisobi va jarayonlarni boshqarish tizimi
		Hisobining turlari va tarkibi
		Hisob va hisob-kitob operatsiyalarini amalga oshirish bo'yicha yo'riqnomalar
		Yoqilg'i, tovarlar va xizmatlarni to'g'ri hisobga olish tartibi va aniqligi
		Tovarlar harakatini hisobga olishning asosiy prinsiplari va avtomatik boshqaruv tizimlariga qo'yiladigan asosiy talablar
		Inventarizatsiya komissiyasining tarkibiga qo'yiladigan talablar
		Inventarizatsiyani o'tkazish davriyligi va natijalarni taqdim etish tartibi
		Yoqilg'ini qabul qilish, saqlash, uzatish va tashish jarayonlarida tabiiy yo'qotilishlar me'yorlari
		Bajarilgan ish doirasida mehnatni muhofaza qilish, yong'in, sanoat va atrof muhit xavfsizligi, elektr xavfsizligi bo'yicha qoidalar va yo'riqnomalar
		Birinchi yordam ko'rsatish va SHXV, yong'inga qarshi vositalar xamda gigiyena qoidalari
		ABER nizomlari
		Yoqilg'i quyish shoxobchalarida baxtsiz hodisalar va avariya vaziyatlari, yong'in sodir bo'lganda xodimlarning harakatlari tartibi to'g'risida yo'riqnomalar
		Zaruriy hujjatlar ro'yxati, ularni tuzish qoidalari va talablari
		Mehnat harakatlari:
		1. Ish joyini, asboblarni, asbob-uskunalarini va SHHVni ish uchun tayyorlash, ish joyida tozalikni saqlash
		2. Avtotsisternalarni yuk tashish hujjatlariga muvofiqligi, avtotsisterna korpusida shikastlanish yo'qligi va berkitish xamda boshqarish armaturalarining yaroqliligi, yoqilg'ining mavjudligi va darajasini tushunish
		3. Yoqilg'i quyish (to'ldirish) oldidan mahsulot Yoqilg'i quygichni o'rnatish va yerga himoya simlarini ulash, yong'inga qarshi uskunalarining mavjudligini, avtotsisternaning ventilini germetik yopilishini tekshirish, sizib chiqish joylarni aniqlash
		4. Yoqilg'i quyish (to'ldirish) uchun avtotsisternalardagi ulash shlanglari (shlanglar)ning yaroqliligi va ishonchliligini tekshirish
		5. Barcha kommutatsiya ventillarini, ochish uchun tiqinlarni, to'kish-quyish moslamalarini, bug' isitgichlarining sozligi va yaroqliligini tekshirish
E2.4- Yarim avtomat, avtomatik va harakatlanuvchan (harakatlanuvchi) yoqilg'i quyish vositalaridan foydalangan holda transport vositalariga yoqilg'i quyish va yoqilg'i tarqatuvchilarning sisternalarini yoqilg'i bilan to'ldirish	E2.01.4- Yoqilg'i tashuvchi sisternalarni yarim avtomatik va avtomatik yoqilg'i quyish vositalari yordamida bo'shatish (to'ldirish) ishlarini amalga oshirish	

	6. Sisternani to'ldirish ustuniga (sig'imga) ulash va tiqinlarni sisternaning to'kib olish shtutserlaridan chiqarib olish
	7. Avtotsisternalardan nasos yordamida yoki sig'im avtotsisternadan pastda joylashgan holatida o'z oqimi bilan sig'imga yoqilg'ini to'kib olish
	8. Hisoblagich ko'rsatkichlariga muvofiq xolda sisternani to'liq quvvatgacha to'ldirish
	9. Etilli benzinlarni quyish (to'kish) ishlarini xavfsizlik choralari bo'yicha yo'riqnomalarga muvofiq amalga oshirish
	10. Sisternani bo'shatilishi (to'ldirilishi)ni, sig'imdagi (rezervuardagi) yonilg'i darajasi va bosimini kuzatish
	11. Sisterna va sig'imda yonilg'i darajasini o'lchash
	12. Yoqilg'idan namunalari olish va sifatini aniqlash (zarur hollarda)
	13. Yoqilg'i quygich (toplivozappravuyk) sisternasi to'lib toshganda (yoki sizib chiqish aniqlanganda) ortiqcha mahsulotni sig'imga olish
	14. Sisternada ventilini yopish, svecha ventilini ochish va ulash dastagidan qoldiq yoqilg'ini chiqarish
	15. Avtotsisternadan ulash dastagini ajratish, avtotsisterna ventilini tiqinlash va muhrlash
	16. Yoqilg'i qoldiqlaridan avtotsisternalarni tozalash, tasodifan to'kilgan yoqilg'ini olib tashlash va to'kilgan joyni tozalash
	17. Avtotsisternadan yerga ulangan himoyalovchi simlarni ajratish, uni taroziga o'rnatish va chiqarilgan yoqilg'ini tortish
	18. Jihozlarning ishlamay qolishi va yoqilg'i sizib chiqishlari aniqlanganda avtotsisternalarni yoqilg'i bilan to'ldirishni to'xtatish
	19. Yoqilg'i quyish shoxobchalari rahbarlarini ish vaqtida aniqlangan nosozliklar va sodir bo'lgan hodisalar to'g'risida xabardor qilish
	20. Yoqilg'i quygichlar sisternalariga mahsulotlarni qabul qilish (tarqatish) bo'yicha hujjatlarni yuritish
	Ko'nikmalar:
	Asbob-uskunalarini va SHHVni toza va soz holatda saqlash
	Yoqilg'i quyish uchun turli xil vositalardan foydalangan holda, Yoqilg'i quygichlarning sisterlariga to'ldirish
	Yoqilg'i quyish va bosimini kolonkaning manometriga qarab kuzatib borish va uch tomonlama ventil yordamida qisqa muddatli o'chirish orqali o'lchagichlarning to'g'riligini tekshirish
	Sisterna (rezervuar)dagi yoqilg'i darajasini sath o'lchagichi yoki boshqaruv ventili yordamida o'lchash

		Namuna saralovchilar yordamida yonilg'i namunalarini olish va yoqilg'i sifatini aniqlash
		Mahsulotning sizib chiqish joylarini aniqlash, yoqilg'ining to'kilishini bartaraf qilish
		Ishda to'kish-quyish qurilmalaridan, NO'Adan, SHHVdan va balandlikda ishlashda xavfsizlik ta'minoti tizimidan foydalanish
		Baxtsiz hodisalar, yong'in va portlash holatlarida yoqilg'i quyish shoxobchalari (majmualar)da ABER va yo'riqnomalarga muvofiq harakat qilish
		Birinchi yordam ko'rsatish
		Baxtsiz hodisalar, yong'in va portlash holatlarda, ABER nizomlari va yo'riqnomalariga muvofiq harakat qilish
		Yoqilg'i quyish (to'ldirish) bo'yicha hujjatlarni rasmiylashtirish, ishlab chiqarish jurnallari
		Bilimlar:
		Kasbiy faoliyatga tegishli lokal dalolatnomalar va tashkilotning yo'riqnomalari
		Yoqilg'i mahsulotlarini yetkazib beruvchi tashkilotlarda neft mahsulotlari sifatini nazorat qilish va taminlash bo'yicha yo'riqnomalar
		Ish joyini tayyorlash uchun texnika va usullar, ishlatiladigan asbob-uskunalar va SHHV, ish uchun gigiyena vositalari, o'qitish sifatiga qo'yiladigan talablar
		To'kish-quyish uskunalari tuzilishi, qurilmalar, NO'A va ularga xizmat ko'rsatishga qo'yiladigan talablar
		To'ldirish kolonkasi armaturasi va sisternani to'ldirish sxemalari
		Metrologiya, metrologiya xizmatlari va tashkilotlarining normativ-huquqiy bazasi, davlat metrologik nazorati
		Yoqilg'ining vazifasi, fizik-kimyoviy xususiyatlari va ishlatilishi
		Yoqilg'i quyish (to'ldirish) uchun avtozapravshiklarni tayyorlash qoidalari
		Yoqilg'i quygichning yoqilg'i quyish sisternasini yoqilg'i bilan to'ldirish va yoqilg'i darajasini o'lchash usullari
		Yoqilg'i quyish shoxobchalaridan foydalanish qoidalari
		Namuna olish qoidalari va yoqilg'i sifatini aniqlash qoidalari
		Sisternlarni tamg'alash usullari
		To'kish-quyish uskunalaridan, NO'Adan va balandlikda xavfsizlik ta'minoti tizimlaridan foydalanish qoidalari
		Mehnatni muhofaza qilish, yong'in, sanoat va atrof muhit xavfsizligi, bajarilgan ish doirasida elektr xavfsizligi bo'yicha qoidalar va yo'riqnomalar
		Birinchi yordam va SHHVdan foydalanish, yong'inga qarshi vositalar va gigiyena qoidalari
		ABER nizomlari

		Yoqilg'i quyish shoxobchalarida baxtsiz hodisalar, avariya vaziyatlari va yong'in sodir bo'lganda xodimlarning harakatlari tartibi to'g'risida yo'riqnoma
		Zaruriy hujjatlar ro'yxati, ularni tuzish qoidalari va talablari
	E2.02.4 – Ko'chma yoqilg'i quyish uskunalari orqali transport vositalariga yoqilg'i quyish	Mehnat harakatlari:
		1. Ish joyini, asboblarni, asbob-uskunalarini va SHHVni ish uchun tayyorlash, ish joyida tozalikni saqlash
		2. Harakatlanuvchan yoqilg'i quyish shoxobchasini o'rnatish (HYOQSH) yoki avtomobillarga gaz quyish shoxobchasini (AGQS) o'rnatish, olinadigan to'siq, ogohlantirish belgilari va ma'lumot taxtasi
		3. HYOQSHni yerga ulash, yong'inga qarshi inventar va o't o'chirish vositalarini tayyor holatga keltirish
		4. Yoqilg'i tarqatish uchun HYOQSH (AGQS)ni tayyorlash (yoqilg'i quyish moslamasining shkafi eshigini o'rnatish, shkaf tagini artib olish, uskunaning germetikligini tekshirish)
		5. Ichki yonish dvigateli (IYOD), benzinli elektr blok, generator va elektr boshqaruv panelini ishga tushirish
		6. Radiatorlarni to'ldirish va akkumulyator batareyasi suyuqligini to'ldirish
		7. YOTKda o'lchov xatoliklarini (har smenada) nazorat qilish
		8. HYOQSHda transport vositalarini yoqilg'i bilan to'ldirish
		9. Xizmat ko'rsatiladigan uskunalarini tozalash va moylash, kichik nosozliklarni bartaraf etish
		10. Xizmat ko'rsatiladigan uskunalarini ta'mirlashga tayyorlash va ta'mirdan keyin qabul qilish
		11. NO'A va YOTKni davlat tomonidan tekshirish muddatlari ustidan nazorat
		12. Nosozlik, avariya, elektr uzilishi, ish parametrlarining og'ishi aniqlanganda YOTKni avariya to'xtatish
		13. Yoqilg'i quyish shoxobchalari rahbarlarini ish vaqtida aniqlangan nosozliklar va hodisalar to'g'risida xabardor qilish
		14. Yoqilg'i chiqarish va ishlab chiqarish hujjatlarini yuritish
		Ko'nikmalar:
	Asbob-uskunalarini va SHHVni toza va soz holatda saqlash	
	Kolonka ishini to'g'riligini namunaviy o'lchagich bilan tekshirish	
	HYOQSHni quvvat manbalariga ulash	
	Harakatlanuvchan yoqilg'i quyish vositalari orqali avtomobillarga yoqilg'i quyish	

	Akamulyator batareya suyuqligini to'ldirish, xizmat ko'rsatiladigan uskunani tozalash va moylash, radiatorlarga suv qo'shish
	YOTK (yoqilg'i quyish kolonkalari), NO'A va SHHVdan foydalanish va ularni ta'mirlash hamda davlat tekshiruviga tayyorlash
	Baxtsiz hodisalar, yong'in va portlash holatlarida yoqilg'i quyish shoxobchalari (majmualar)da ABER va yo'riqnomalarga muvofiq harakat qilish
	Birinchi yordam ko'rsatish
	Baxtsiz hodisalar, yong'in va portlash holatlarida, ABER nizomlari va yo'riqnomalariga muvofiq harakat qilish
	Sotilgan yoqilg'i uchun ishlab chiqarish jurnallari va hujjatlarni rasmiylashtirish
	Bilimlar:
	Kasbiy faoliyatga tegishli lokal dalolatnomalar va tashkilotning yo'riqnomalari
	Yoqilg'i mahsulotlarini yetkazib beruvchi tashkilotlarda neft mahsulotlari sifatini nazorat qilish va taminlash bo'yicha yo'riqnomalar
	Ish joyini tayyorlash uchun uslub va usullar, ishlatiladigan asbob-uskunalar va SHHV, ish uchun gigiyena vositalari, o'qitish sifatiga qo'yiladigan talablar
	Avtomobillarga yoqilg'i quyish vositalarini, yoqilg'i quyish moslamalarini boshqarish rejimlarini ishlatgan holda avtomobillarga yoqilg'i quyish jarayonining ketma-ketligi
	Metrologiya, metrologiya xizmatlari va tashkilotlarining normativ-huquqiy bazasi, davlat metrologik nazorati
	Yoqilg'i quyish shoxobchalaridan foydalanish qoidalari
	Qish va yozda transport vositalariga yoqilg'i quyish uchun ishlatiladigan yoqilg'i xususiyatlari, rusumlari va markalari
	Xizmat ko'rsatadigan uskunalarni tozalash va moylash, radiatorlarga suv quyish va akkumulyator batareya suyuqligini to'ldirish usullari
	Yoqilg'i quyish uskunalari, elektr jihozlari va NO'A vazifalari, qurilmalari, ishlash prinsipi, ishlatish shartlari va qoidalari, ularga xizmat ko'rsatishga qo'yiladigan talablar
	HYOQSHning boshlang'ich benzinli elektr moslamasi va ichki yonish dvigatellarini jihozlaridan texnik foydalanish qoidalari
	Nosozliklarning turlari va ularni bartaraf etish usullari
	Yoqilg'i quyish uskunalari va asboblarni davlat tekshirish va tamirlash uchun tayyorlash shartlari va tartibi
	Mehnatni muhofaza qilish, yong'in, sanoat va atrof muhit xavfsizligi, bajarilgan ish doirasida elektr xavfsizligi bo'yicha qoidalar va yo'riqnomalar

		Birinchi yordam va SHHV, yong'inga qarshi vositalar va gigiyena qoidalari
		ABER nizomlari
		Yoqilg'i quyish shoxobchalarida baxtsiz hodisalar va avariya vaziyatlari, yong'in sodir bo'lganda xodimlarning harakatlari tartibi to'g'risida yo'riqnoma
		Zaruriy hujjatlar ro'yxati, ularni tuzish qoidalari va talablari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Yoqilg'ini xavfsiz va me'yorlarga muvofiq ravishda transport vositalari va tarqatuvchi sisternalarga to'ldirish uchun shaxsan javob beradi.
		2. Yarim avtomat, avtomatik va harakatlanuvchi yoqilg'i uskunalaridan foydalanishda qoidalar va texnika xavfsizligi talablariga amal qilishi shart.
		3. Ish jarayonida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan favqulodda holatlarda yo'riqnoma va ABER tizimiga muvofiq mustaqil qaror qabul qiladi.
		4. Nazorat-o'lchov asboblarning to'g'ri ishlashini va yoqilg'ini hisobga olish tizimining aniqligini ta'minlaydi.
5. Mavjud uskunalar, yoqilg'i va moddiy qimmatliklarning butligi uchun moddiy javobgar hisoblanadi.		
6. Ish jarayonida aniqlangan nosozliklar yoki xavfli holatlar haqida rahbariyatga o'z vaqtida xabar beradi.		
7. Xavfli ish sharoitida mustaqil harakat qilish qobiliyatiga ega bo'lishi va doimiy ravishda bilim va ko'nikmalarini oshirishi shart.		
Texnik va/yoki texnologik talab		<p>Yoqilg'ini qabul qilish, saqlash, tarqatish va hisobga olish texnologiyasi asoslarini, shu jumladan yoqilg'ining fizik-kimyoviy xossalari bilishi.</p> <p>Nazorat-o'lchov asboblari (NO'A), daraja o'lchagichlar, termometrlar, filtrlar va avtomatlashtirilgan tizimlar bilan ishlay olishi.</p> <p>Yoqilg'i sifatini nazorat qilish usullari va tahlil vositalaridan foydalanish ko'nikmasiga ega bo'lishi.</p> <p>Sig'imlar va tarqatuvchi uskunalariga texnik xizmat ko'rsatish, ularning germetikligini, butligini va sanitariya holatini ta'minlashni amalga oshira olishi.</p> <p>Xavfsizlik qoidalariga qat'iy amal qilishi: mehnat muhofazasi, sanoat xavfsizligi, yong'in va ekologik xavfsizlik talablarini bilishi va qo'llay olishi.</p> <p>Hujjatlarni rasmiylashtirish, hisobot jurnallari va elektron axborot tizimlarini aniq va tizimli yuritish qobiliyatiga ega bo'lishi.</p> <p>Yarim avtomat, avtomatik va harakatlanuvchi yoqilg'i quyish vositalari hamda yoqilg'i saqlash uchun mo'ljallangan sig'imlar (rezervuarlar) tuzilishi, ishlash tamoyili va ekspluatatsiya qoidalarini bilishi lozim.</p>

Kasbning nomi:	Yoqilg'i quyish shoxobchasi texnigi
Mashg'ulot nomining kodi:	52450
TMR bo'yicha malaka darajasi:	5
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar:	Tavsiya etiladi
Amaliy tajriba (Ish staji) ga qo'yilgan talablar:	Sohaga oid kamida bir yillik amaliy tajriba
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	<p>yuqori mas'uliyat va halollik: yoqilg'i, uskunalar, ehtiyot qismlar hamda hujjatlar bilan ishlashda qat'iy tartibga rioya qilish;</p> <p>xavfsizlik liderligi: yong'in, mehnat va ekologik xavfsizlik talablarini ustuvor qo'yish, xavfli ishlarni to'xtatish va profilaktika choralarini ko'ra olish;</p> <p>texnik fikrlash va diagnostika: yoqilg'i nasoslari, dispenserlar, rezervuarlar, quvurlar, avtomatika va elektr jihozlaridagi nosozliklarni aniqlash, sababini tahlil qilish va yechim topish;</p> <p>aniqlik va hujjatchilik: texnik ko'rik, servis va ta'mirlash ishlari bo'yicha dalolatnoma/jurnallarni xatosiz yuritish, o'lchov natijalarini to'g'ri rasmiylashtirish;</p> <p>tashkiliy ko'nikmalar: texnik xizmat rejasini tuzish, ustuvorlikni belgilash, ishlarni muvofiqlashtirish va muddatlarga rioya etilishini nazorat qilish;</p> <p>jamoada ishlash va boshqaruvga yordam: operatorlar va pudratchilar bilan hamkorlik, yo'riq berish, ish sifati va xavfsizlikka rioya etilishini kuzatish;</p> <p>muammoli vaziyatlarda tez qaror: avariya holatlarida tezkor va to'g'ri harakat qilish, rahbariyat va tegishli xizmatlarni o'z vaqtida xabardor qilish;</p> <p>raqamli savodxonlik: texnik hisob tizimlari, o'lchov va nazorat qurilmalari, elektron servis hisobotlari bilan ishlay olish.</p> <p>tartiblilik va ish madaniyati: ish joyini saranjom saqlash, mijozlar va xodimlar bilan professional muomala, xizmat ko'rsatish sifatiga e'tibor</p>
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	1) o'rta maxsus professional ta'lim
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	2) boshlang'ich professional ta'lim yoki o'rta professional ta'lim + norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajrib
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:	-

Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	-	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
Mehnat funksiyalarining tasnifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
F1.5- Avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari orqali yoqilg'i quyish va yonilg'i-moylash materiallarining sifatini nazorat qilish	F1.01.5 — Avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari orqali yoqilg'i quyish va yonilg'i-moylash materiallarining sifatini nazorat qilish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Ish joyini, asbob-uskunalarini va SHHVni ish uchun tayyorlash, ish joyida tozalikni saqlash
		2. Axborot jadvallari va xavflar to'g'risida ma'lumot tizimi, yerga ulash moslamalari, telefon aloqalari hamda yong'inga qarshi dastlabki asboblarning sozligi va ishlashini tekshirish
		3. Transport vositalariga yoqilg'i quyish joylarini vizual tekshirish va ularda mavjud bo'lgan nosozliklarni bartaraf etish
		4. Yoqilg'i quyish moslamasining xizmatga yaroqliligini va xatoliklarini (har smenada) tekshirish
		5. Ulovchi moslamalarda zichlovchi prokladkalarini tekshirish, yoqilg'i sizib chiqish joylarni aniqlash
		6. Barcha ish rejimlarida avtomatik yoqilg'i quyish vositalarining to'g'ri ishlashini tekshirish
		7. O'ziga o'zi xizmat ko'rsatish rejimida va bir vaqtning o'zida benzin va gaz uchun o'lchash moslamalarini ulash bilan, "to'liq bakga qadar" rejimida benzinning litriga yoki puliga, benzin miqdoriga buyurtma berib, malum bir yoqilg'i dispetcherini avtomatik ravishda yoqish
		8. Yoqilg'i tarqatish kolonkasini (YOTK) joriy holatini va yoqilg'i quyish jarayonini kuzatish
		9. Avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimidan foydalangan holda YOTKni boshqarish gaz tarqatish kolonkasi (GTK)
		10. YOTKning boshqaruv rejimlarini o'zgartirish gaz tarqatish kolonkasi (GTK)
		11. Yoqilg'i quyish uskunalarining ishlashidagi belgilangan me'yordan chetga chiqishlarni aniqlash va ularni sozlash
		12. Sig'imlarda va yoqilg'i liniyalarida yoqilg'i sizib chiqishlarini nazorat qilish
13. Yoqilg'i quyish shoxobchasining sig'imlar parkini kuzatish		

		14. Xavfli chiqindilar bilan ishlash to'g'risidagi yo'riqnomaga asosan, ishlatilgan detallar va chiqindilarni maxsus konteynerlarga yig'ish
		15. Yoqilg'i quyish shoxobchalari rahbarlarini ish paytida aniqlangan nosozliklar va hodisalar to'g'risida xabardor qilish
		16. Belgilangan tartibda smenalarni qabul qilish va topshirish
		17. Axborot almashinuvi (tarmoq orqali, tashqi va qog'oz muhitda, tarmoq orqali olingan ma'lumotlar bazalariga dastlabki ishlov berish)
		18. Yoqilg'i quyish shoxobchasida yoqilg'i, tegishli mahsulotlar va naqd pullar harakati to'g'risida yagona ma'lumotlar bazasini yuritish
		19. Ishlab chiqarish jurnallari va sotilgan yoqilg'i hujjatlarini yuritish
		Ko'nikmalar:
		Asboblardan va jihozlarni toza va soz holatda saqlash
		YOTKning o'lchash xatoliklarini II darajali o'lchov asboblari yordamida tekshirish
		Masofaviy uzatish uskunalari va qo'lda ishlash rejimida YOTK (GTK)ni ishlatish
		Yoqilg'i va mahsulot osti suvlarning darajasini, sig'imning bir necha nazorat nuqtalarida yonilg'i harorati va yonilg'i zichligini avtomatik ravishda o'lchash
		NO'Ada ishlashda, gigiyena va yong'inga qarshi vositalardan foydalanish
		Yoqilg'i quyish shoxobchalarida yoqilg'i sarfini kuzatib borish, yoqilg'i miqdori, ortiqcha va kamligini hisoblash
		Yong'in xavfsizligi qoidalariga va transport vositalariga yoqilg'i quyish qoidalariga, yoqilg'i quyish shoxobchasida yurish qoidalariga rioya qilish
		Birinchi yordam ko'rsatish
		Yoqilg'i quyish shoxobchalari (majmualar)da baxtsiz hodisalar, yong'in va portlash holatlarida ABER va yo'riqnomalarga muvofiq harakat qilish
		Ishlab chiqarish jurnallarini yuritish, sotilgan yoqilg'i hujjatlarini rasmiylashtirish
		Bilimlar:
		Kasbiy faoliyatga tegishli lokal dalolatnomalar va tashkilotning yo'riqnomalari
		Yoqilg'i mahsulotlarini yetkazib beruvchi tashkilotlarda neft mahsulotlari sifatini ta'minlashni nazorat qilish bo'yicha yo'riqnomalar

		Ish joyini tayyorlash usullari va turlari, ish uchun ishlatiladigan uskunalar, o'qitish sifatiga qo'yiladigan talablar
		Avtotransport vositalarini yoqilg'i bilan to'ldirish jarayonining ketma-ketligi, yoqilg'i quyish uskunasi boshqaruv rejimlari
		Metrologiya, metrologiya xizmatlari va tashkilotlarining normativ-huquqiy bazasi, davlat metrologik nazorati
		Yoqilg'i quyish shoxobchalari va avtomatik yoqilg'i quyish moslamalaridan foydalanish qoidalari
		Qishki va yozgi vaqtlarda avtomobillarga yoqilg'i quyish uchun ishlatiladigan yoqilg'ining turlari, markalari, xususiyatlari va tashqi farqlari
		Yoqilg'i quyish uskunalarining vazifasi, qurilmasi, ishlash prinsipi, NO'A va elektr jihozlarining ishlash shartlari va qoidalari
		Foydalanuvchi miqdorida dasturiy taminot va shaxsiy kompyuterda ishlash qoidalari
		Bajarilgan ishlar doirasida elektrotexnika va elektronika
		Mahsulotlarni sotishda gigiyena talablari
		Mehnatni muhofaza qilish, yong'in, sanoat va atrof muhit xavfsizligi, bajarilgan ish doirasida elektr xavfsizligi bo'yicha qoidalar va yo'riqnomalar
		Birinchi yordam va SHHV, yong'inga qarshi vositalar va gigiyena qoidalari
		ABER nizomlari
		Yoqilg'i quyish shoxobchalarida baxtsiz hodisalar va avariya vaziyatlari, yong'in sodir bo'lganda xodimlarning harakatlari tartibi to'g'risida yo'riqnoma
		Zaruriy hujjatlar ro'yxati, uni tuzish qoidalari va talablari
		Kasbiy faoliyatga tegishli lokal dalolatnomalar va tashkilotning yo'riqnomalari
	F1.02.5 – Yonilg'i-moylash materiallari va maxsus suyuqliklarning sifatini nazorat qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Ish joyini, asbob-uskunalarini va SHHVni ish uchun tayyorlash, ish joyida tozalikni saqlash
		2. YOMM va maxsus suyuqliklar namunalarini fizik-kimyoviy tahlillari
		3. Tahlil natijalari bo'yicha xulosalar tayyorlash
		4. YOMM va maxsus suyuqliklarning sifatini aerodrom nazorat qilish
		5. YOMMni va maxsus suyuqliklarni qabul qilish, hisobga olish va saqlash

		6. YOMM va maxsus suyuqliklarning namunalarini qadoqlash va boshqa laboratoriyalarga yuborish
		7. Qurilmalar, asboblar va boshqa laboratoriya jihozlarining texnik holati va sozligini nazorat qilish, ulardagi kichik nosozliklarni bartaraf etish
		8. Texnik o'qishlarni o'tkazish
		9. Kerakli uskunalar, asboblar, kimyoviy moddalar va boshqa belgilangan hujjatlar uchun buyurtma tuzish
		Ko'nikmalar:
		Laboratoriya uskunalarini, SHHVni, asboblarni toza va soz holatda saqlash
		Ish jarayonida laboratoriya uskunalarini, asboblar, kimyoviy reagentlar va reaktivlardan foydalanish
		YOMM va maxsus suyuqliklarni tahlil qilish
		Tahlil o'tkazishning yangi usullarini o'zlashtirib olish va ularni o'z faoliyatida qo'llash
		Yong'in xavfsizligi qoidalariga va YOMMning laboratoriya nazoratiga, laboratoriya joylashgan joyda yurish qoidalariga rioya qilish
		Baxtsiz hodisalar, yong'in va portlash holatlarida ABER va yoqilg'i quyish shoxobchalaridagi yo'riqnomalarga muvofiq harakat qilish
		Kerakli asbob-uskunalar, qurilmalar, kimyoviy reagentlar, reaktivlar va boshqa belgilangan hujjatlar uchun talabnomalarni to'ldirish
		Bilimlar:
		Kasbiy faoliyatga oid lokal dalolatnomalar va tashkilotning yo'riqnomalari
		Yoqilg'i mahsulotlarini yetkazib beruvchi tashkilotlarda neft mahsulotlari sifatini nazorat qilish va taminlash bo'yicha yo'riqnomalar
		Ish joyini tayyorlash uchun uslub va usullar, ishlatiladigan asbob-uskunalar va SHHV, ish uchun gigiyena vositalari, o'qitish sifatiga qo'yiladigan talablar
		YOMM laboratoriyasining asbob-uskunalarini va jihozlaridan xavfsiz foydalanish qoidalarini
		Metrologiya, metrologiya xizmatlari va tashkilotlarining normativ-huquqiy bazasi, davlat metrologik nazorati
		YOMM va maxsus suyuqliklarni hisobga olish va saqlash qoidalarini
		Mehnatni muhofaza qilish, yong'in, sanoat va atrof muhit xavfsizligi, bajarilgan ish doirasida elektr xavfsizligi bo'yicha qoidalar va yo'riqnomalar

		Birinchi yordam va SHHV, yong'inga qarshi vositalar va gigiyena qoidalari
		ABER nizomlari
		Yong'in sodir bo'lgan taqdirda, YOMM laboratoriyasida avariya vaziyatlarini bartaraf etish bo'yicha yo'riqnomalar
		Zaruriy hujjatlar ro'yxati, uni tuzish qoidalari va talablari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari orqali yoqilg'i quyish jarayonining xavfsiz, aniq va uzluksiz amalga oshishini ta'minlash uchun shaxsan javob beradi.
		2. Yoqilg'i va moylash materiallarining sifatini nazorat qilishda belgilangan talab va me'yorlarga rioya qilish uchun javobgar
		3. Nazorat-o'lchov asboblari va avtomatlashtirilgan tizimlardan to'g'ri va samarali foydalanish uchun javob beradi
		4. Ish jarayonida aniqlangan har qanday nosozliklar, yoqilg'i sifatining o'zgarishi yoki tizimdagi xatolar haqida rahbariyatga o'z vaqtida xabar beradi
		5. Vazifa yo'riqnomasi doirasida mustaqil ravishda qaror qabul qilish qobiliyatiga ega bo'lishi lozim
		6. Topshirilgan uskuna, yoqilg'i mahsulotlari va moddiy boyliklarning butligi va xavfsizligi uchun moddiy javobgar hisoblanadi
7. Hisobotlarni yuritish, ma'lumotlarni elektron tizimga kiritish va ish jarayonini hujjatlashtirishda mas'uliyatni o'z zimmasiga oladi		
Texnik va/yoki texnologik talab	<p>Avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari (ABT) tuzilishi, ishlash tamoyili va foydalanish qoidalarini bilishi shart;</p> <p>Yoqilg'i va moylash materiallarining fizik-kimyoviy xususiyatlari, saqlash va tarqatish texnologiyasini yaxshi bilishi lozim;</p> <p>Nazorat-o'lchov asboblari (manometr, termometr, daraja o'lchagichlar), filtrlar va sifat nazorati uskunalari bilan ishlay olishi;</p> <p>Elektron hisobga olish tizimlarida ma'lumotlarni kiritish va ularni tahlil qilish ko'nikmasiga ega bo'lishi;</p> <p>Sifat nazorati bo'yicha talab qilingan tahlil usullari (namunalar olish, tashqi ko'rinishni baholash, filtrlar holatini tekshirish va h.k.);</p> <p>Mehnat muhofazasi, yong'in xavfsizligi va ekologik xavfsizlik talablarini bilishi va ularga rioya qilishi shart;</p>	

	Yoqilg'i tarqatish, hisob-kitob yuritish va texnik hujjatlarni rasmiylashtirish ishlarini aniq va tizimli amalga oshira olishi kerak.
--	---

V. Kasbiy standartning texnik ma'lumotlari

5.1. Kasbiy standartning rekvizitlari

1.	Kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha tarmoq kengashining tasdiqlash hujjatlari:	Energetika sohasida kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha tarmoq kengashining 2026-yil 1-maydagi 3-son bayoni
2.	Milliy malaka tizimini rivojlantirish institutining xulosasi:	KS-0109-son xulosa, 05.03.2026
3.	Kasbiy standart talqini va ishlab chiqilgan sanasi:	1-talqin, 02.03.2026
4.	Taxminiy qayta ko'rib chiqish sanasi:	02.03.2031

5.2. Kasbiy standartni ishlab chiqishga mas'ul tashkilot

"O'zbekneftgaz" AJ

(tashkilot nomi)

Boshqaruv raisi

Sanginov A.A.

(rahbarning lavozimi, imzosi va F.I.O.)

5.3 Kasbiy standartni ishlab chiqishda ishtirok etgan tashkilot (korxonalar)lar to'g'risida ma'lumot

T/r	Ishlab chiquvchilar to'g'risida ma'lumot	
	Ish joyi va lavozimi	Familiyasi, ismi, otasining ismi
1	"O'zbekneftgaz" AJ HR departamenti boshlig'i	Avezov Anvar Xabibulayevich
2	"O'zbekneftgaz" AJ Tashkiliy rivojlantirish va personalni me'yorlashtirish bo'limi boshlig'i	Nurmuxamedov Murodjon Ravshanovich
3	"O'zbekneftgaz" AJ Tashkiliy rivojlantirish va personalni me'yorlashtirish bo'lim boshlig'i o'rinbosari	Sattarov Ulugbek Baxtiyevich
4	"O'zbekneftgaz" AJ Tashkiliy rivojlantirish va personalni me'yorlashtirish bo'limi eksperti	Kashapova Dina Amilevna
5	Buxoro neft va gaz sanoati kolleji direktori	Usmonov Safar Bahronovich
6	Buxoro neft va gaz sanoati kolleji direktorining o'quv va tarbiyaviy ishlar bo'yicha o'rinbosari	Xafizov Akmal Rustamovich

**ENERGETIKA SOHASIDA KASBIY MALAKALARNI RIVOJLANTIRISH
BO‘YICHA TARMOQ KENGASHI**

**KASBIY STANDART
YOQILG‘I QUYISH SHOXOBCHASI OPERATORI**